

Światowy Dzień Poezji

*Nie wiem, co to poezja,
nie wiem, po co i na co,
wiem, że czasami ludzie
czytają wiersze i płaczą
(...)*

*Nie wiem, co to poezja,
jest w niej coś z laski Mojżesza:
strumień dobędzie ze skały,
umie zabijać i wskrzeszać¹.*

*Robotnik z Radomia,
Władysław Broniewski*

Światowy Dzień Poezji to święto obchodzone corocznie 21 marca, ustanowione przez UNESCO w 1999 roku – ma na celu promocję czytania, pisania, publikowania i nauczania poezji na całym świecie. UNESCO deklaruje, iż ten dzień ma dać nowy impuls, aby docenić poezję oraz poprzez krajowe, regionalne i międzynarodowe ruchy poetyckie.

¹ Broniewski W., *Robotnik z Radomia*, w: Drozdowski B., Urbankowski B. (wybór), Kruska W., Rapacka-Furtek A. (oprac.), *Od Staffa do Wojaczka: poezja polska 1939-1985: antologia*. T1, Łódź: Wydawnictwo Łódzkie, 1988, s. 157.

Biblioteka Kraków realizując zadania edukacyjno-kulturalne mocno wspiera polskich poetów. W Salonie Literackim Biblioteki Kraków w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką” odbyły się spotkania z poetami, m.in. Michałem Zabłockim, Krzysztofem Lisowskim, Józefem Baranem, Jakubem Kornhauserem, Elżbietą Zechenter-Splawińską oraz Adamem Ziemianinem. Przyznając nagrodę Krakowska Książka Miesiąca, kapituła często docenia twórczość poetycką. W ostatnich miesiącach nagrodą tą uhonorowano: Patryka Czarkowskiego za tomik *Czekamy*, Michała Zabłockiego za zbiór wierszy *Janowska* oraz prof. Wojciecha Ligęzę za wstęp i opracowanie tomu *Wybór poezji* Wisławy Szymborskiej.

Przy współpracy z TVP Kraków Biblioteka zrealizowała również filmy dokumentalne poświęcone życiu i twórczości poetów Leszka Elektorowicza oraz Leszka Aleksandra Moczulskiego.

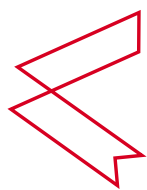
W ramach tegorocznych obchodów Światowego Dnia Poezji filie Biblioteki Kraków przygotowały bogatą ofertę edukacyjno-kulturalną. Wśród zajęć dla dzieci znajdują się: głośne czytanie

wierszy Joanny Kulmowej oraz tworzenie krótkich utworów poetyckich z wykorzystaniem obrazków. Dla młodzieży i dorosłych użytkowników przygotowano: prezentację wybranych wierszy ks. Jana Twardowskiego, spotkanie z Mariuszem S. Kusionem – autorem tomiku poezji *Zarządzanie zasobami emocjonalnymi*, spotkanie z Władysławą Adą Czulią i Ewą Zalewską, a także wieczór poezji trzech wieszczów Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego i Zygmunta Krasińskiego prowadzony przez Martę Półtorak – dziennikarkę, poetkę, historyk, animatorkę kultury. Szczegółowe informacje można znaleźć w zakładce Wydarzenia na stronie www.biblioteka.krakow.pl oraz w Kalendarium imprez.

Podczas zeszłorocznej edycji Nocy Poezji *Co się w duszy komu gra, co kto w swoich widzi snach* 7 października 2017 roku Biblioteka Kraków zorganizowała szereg warsztatów i spotkań inspirowanych twórczością Stanisława Wyspiańskiego, m.in. pokaz mody. Wśród działań znalazł się też wieczór poetycki Adama Ziemianina, koncert poetycko-muzyczny wierszy i piosenek Józefa Barana do muzyki Andrzeja Żaryckiego, spotkanie poetów i miłośników poezji.

dokończenie s. 4 →

Krakowska Książka Miesiąca Marca

**Krakowska
Książka
Miesiąca**

O książce **Michała Zabłockiego** *Janowska* pisały Barbara Zajączkowska i Marta Półtorak (*Janowska w 33 wierszach*, Biblioteka Kraków, nr 1, s. 13 – dostępny na stronie internetowej Biblioteki Kraków). Tamże znajdują Państwo również wiersze laureata i opowiadający o jego twórczości tekst Ludmiły Guzowskiej. Wręczenie nagrody oraz spotkanie z poetą odbędą się 29 marca 2018 r. o godz. 18.00 w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką” w ramach Salonu Literackiego Biblioteki Kraków. Spotkanie poprowadzi Elżbieta Zechenter-Splawińska.

Izabela Ronkiewicz-Brajęl

KONKURS

Czytelnik Roku 2017/18

ZBIERAJ PUNKTY ZA WYPOŻYCZENIA
I ZOSTAŃ CZYTELNIKIEM ROKU!

Nagrodzeni zostaną czytelnicy, którzy w okresie **od 2 września 2017 do 16 kwietnia 2018 r.** wypożyczą największą liczbę książek. Punkty będą przyznawane za egzemplarze wypożyczone od dnia rozpoczęcia konkursu. Warunkiem udziału jest złożenie w dowolnej filii Karty Zgłoszenia.

W konkursie do wygrania m.in. czytniki e-booków, książki, zaproszenia na wydarzenia artystyczne. Nagroda specjalna dla najaktywniejszego recenzenta!

Szczegóły na stronie
WWW.BIBLIOTEKA.KRAKOW.PL

„... żyjemy dla
poezji, piękna,
miłości”

Kto dzisiaj czyta poezję? Czy nadal jest w modzie, czy pora ogłosić jej koniec? Nie widać jej na księgarskich listach bestsellerów, nie dyskutuje się o niej w mediach, nie bije rekordów nakładów wydawniczych. Czy nadal ma grono wiernych czytelników czy pozostaje już tylko w kręgu zainteresowań literaturoznawców?

Z badań przeprowadzonych przez Centrum Badania Opinii Społecznej wynika, że Polacy najczęściej wybierają książki przygodowe i podróżnicze – 34%, w następnej kolejności historyczne – 26%, biografie, dzienniki, pamiętniki, wspomnienia – 17%. Wybór poezji deklaruje 8% kobiet i 7% mężczyzn. Czy to zadowalający wynik? Być może większość z nas uważa, że to nie jest literatura dla niego, nie jest wystarczająco przygotowany do odbioru tego gatunku literackiego, nigdy nie wyszedł poza kanon lektur szkolnych. A przecież poeci mówią o życiu, o sprawach bliskich każdemu człowiekowi, odkrywają świat i prawdę o nas samych. Nie jest to lektura łatwa, wymaga ciszy i skupienia, zmusza do refleksji, wyzwała emocje, każe szukać odpowiedzi na trudne pytania, ale może warto włożyć trochę wysiłku, by w gąszczu symboli, metafor i porównań znaleźć prawdę o sobie i swoim czwowieczestwie. Jeśli nie znajdą Państwo w sobie dość odwagi, by sięgnąć po tomik współczesnego poety, to może warto posłuchać piosenki. W końcu Bob Dylan otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury.

W marcu obchodzimy Światowy Dzień Poezji, święto, które ma dać nowy impuls, aby docenić poezję oraz poprzez krajowe, regionalne i międzynarodowe ruchy poetyckie oraz Międzynarodowy Dzień Teatru. Z tej okazji zapraszamy Państwa na spotkania z poetami, warsztaty, zajęcia dla najmłodszych, spektakle teatralne, wydarzenia zorganizowane w Salonie Literackim i filiach Biblioteki Kraków. Bądźmy bliżej poezji i poetów.

Wielkanocne idą święta...

Święta po to przychodzą, żeby nauczyć się więcej miłości. Są po to, żeby po Wielkanocy być lepszym niż przed Wielkanocą.

Ks. Jan Twardowski

Wszyscy lubimy celebrować wyjątkowe chwile, a nadchodząca Wielkanoc do takich właśnie należy. Z niecierpliwością czekamy na te najważniejsze święta chrześcijan, będące czasem radości, upamiętniające misterium paschalne Jezusa Chrystusa: Jego mękę, śmierć i zmartwychwstanie. Wielkanoc wieńczy okres Wielkiego Postu i poprzedzający ją Wielki Tydzień, który rozpoczyna się Niedzielą Palmową. Święcimy palmy, będące symbolem odradzającego się życia.

Trudno wyobrazić sobie przygotowania bez wielkich porządków, wazonów pełnych wiosennych tulipanów i żonkili, unoszących się w powietrzu specyficznego zapachu świeżo posianej rzeżuchy. I tak, jak przyroda budzi się po zimie do życia, dla nas nastaje czas refleksji i przemyśleń.

W polskiej tradycji najpiękniejszym i wyjątkowym elementem świąt wielkanocnych są koszyki wyścielane śnieżnobiałymi, koronkowymi serwetkami, przybrane gałązkami bukszpanu, pełne darów do święcenia, a każdy inny, na swój sposób wyjątkowy. Pewnie nie każdy z Państwa wie, że święconka powinna składać się z siedmiu elementów, gdyż wedle tradycji – to zapewni nam szczęście i dostatek.

W Wielką Sobotę przychodzi czas na święcenie wielkanocnych potraw. W koszyczku nie może zabraknąć: baranka – symbolu zmartwychwstania, jajka – symbolu narodzin, soli – minerału dającego życie i będącego podstawą istnienia, chleba, który we wszystkich kulturach jest pokarmem zapewniającym przetrwanie, mięsa – oznaki kończącego się postu, czy chrzanu symbolizującego siłę fizyczną i witalność. Do koszyczka wielkanocnego możemy też włożyć owoce czy słodycze, o co najbardziej zabiegają najmłodszy.

Od XVIII w. głównym punktem świąt jest msza rezurekcyjna odbywająca się w Wielką Niedzielę, po której domownicy gromadzą się przy stole, by wspólnie zasiąść do uroczystego śniadania, dzielić się z bliskimi jajkiem, składając sobie świąteczne życzenia. Niedziela Wielkanocna jest dniem rodzinnym, radosnym oraz czasem spędzonym na wspólnych spacerach.

Krakowskie tradycje są wpisane w historię i kulturę regionu. Niezwykłym miejscem ich kultywowania jest m.in. krakowski Salwator, gdzie w Lany Poniedziałek u zbiegu ulic Emaus, św. Bronisławy i T. Kościuszki przy klasztorze Norbertanek na Zwierzynku odbywa się jeden z najstarszych odpustów w Polsce – Emaus, sięgający swą tradycją XII wieku. To tutaj na rozstawionych wzdłuż ulic kramach królują serca z piernika, odpustowe cukierki, nawleczone na papierowe sznurek obwarzanki tworzące wieniec, balony napełnione helem czy drewniane figurki. Odpustowi towarzyszą też strzelnice sportowe oraz karuzele dla dzieci.

Odbywający się od dawien dawna w Starym Podgórzu festyn zwany Rękawką, związany jest z kopcem Kraka. To tutaj we wtorek po Wielkanocy obok malowniczego kościoła św. Benedykta gromadzą się krakowianie, by móc uczestniczyć w wielkim odpuscie, u stóp kopca Krakusa trwają zaś pokazy rycerskie i liczne zabawy.

Zwyczajem kultywowanym w Niedzielę Palmową w Krakowie i okolicach są pucheroki, a zapoczątkowali go w średniowieczu krakowscy studenci, którzy wędrowali do domów i kościołów, gdzie oczekując w kolorowych przebraniach na datki, składali świąteczne życzenia i recytowali żartobliwe wierszowane oracje, licząc na szczególną hojność.

Po czym poznamy jeszcze, że Wielkanoc zawitała w Krakowie? Gdy na krakowskim Rynku mieszkańcy i turyści zaczęli licznie odwiedzać świąteczne kiermasze z różnie malowaną porcelaną, pisankami, podkowami, wielkimi bochenkami chleba, świątecznymi stroikami.

Jeśli więc ktoś z Państwa nie uczestniczył w tych niezwykłych wielkanocnych krakowskich wydarzeniach, to serdecznie zapraszam, bo warto. Ważny jest bowiem czas spędzony wspólnie z najbliższymi.

Życzymy Państwu, by nadchodzące święta wielkanocne przyniosły odrobinę wytchnienia i odpoczynku od trosk dnia codziennego. Niech te niezwykle dni wypełnią serdeczne spotkania rodzinne, niech będzie słonecznie, wiosennie i świątecznie.

Małgorzata Czerwiec-Dzierżymirska

fol. Krystyna Wicińska-Liwacz

Filia nr 5
ul. Lubomirskiego 7a

Biblioteka
Kraków

Filia nr 5 Biblioteki Kraków wpięła się na stałe w lokalny krajobraz, ponieważ od ponad 50 lat funkcjonuje w tym samym miejscu. Mimo iż na przestrzeni lat zmieniała się nazwa ulicy i numer Biblioteki, to okoliczni mieszkańcy nie mieli problemu ze znalezieniem jej w pobliżu Dworca PKP.

Od 1964 r. filia Miejskiej Biblioteki Publicznej znajdowała się przy ul. Modrzewskiego 7. W 1990 r. przywrócono dawną nazwę ulicy i Filia nr 12 Śródmiejskiej Biblioteki Publicznej w Krakowie działała już przy ul. Lubomirskiego 7a.

Bibliotekarze aktywnie działali w lokalnym środowisku, promując książkę i działalność biblioteki. W początkowym okresie dużą rolę odgrywało

korzystania z Internetu. Oprócz wspomnianych zajęć Filia organizuje pogadanki edukacyjne, lekcje biblioteczne, wystawki okolicznościowe i literackie, a także spotkania autorskie. Do tej pory gościli w niej m.in. Wiesław Drabik, Barbara Gawryluk, Ewa Stadtmüller, Beata Ostrowicka.

Biblioteka jest również miejscem spotkań mieszkańców z Radnymi Dzielnicy II Grzegórzki. Dyżury odbywają się w pierwszy wtorek (Małgorzata Sułkowska) i ostatni czwartek (Tomasz Makowski) miesiąca.

Biblioteka oferuje 12 tys. książek oraz ok. 200 audiobooków. Księgozbiór ma charakter uniwersalny – można w nim znaleźć zarówno literaturę piękną, książki dla dzieci i młodzieży, jak i pozycje popularnonaukowe.

Koło Przyjaciół Biblioteki pomagające w organizacji różnorodnych spotkań. W archiwach Filii można znaleźć notatki i zdjęcia z prelekcji medycznych, psychologicznych, prawnych, pokazów kosmetycznych, a nawet z lekcji zoologicznych z żywymi zwierzętami z Krakowskiego ZOO. Gośćmi spotkań literackich byli np. W. Bodnicki, J. Kawalec, J. Kurek, E. Lach, J.B. Ożóg i H. Vogler.

Obecnie Biblioteka specjalizuje się w organizacji zajęć dla dzieci z niepełnosprawnością. Współpracuje ze Szkołą Podstawową z Oddziałami Integrycyjnymi nr 3 oraz Przedszkolem Specjalnym nr 8 Zespołu Szkół Specjalnych nr 2. Organizuje dla nich m.in. przedstawienia teatralne oraz warsztaty ekologiczne. Raz w miesiącu, dla młodych czytelników, są prowadzone warsztaty plastyczno-edukacyjne, które również wystawy prac uczestników.

Biblioteka we współpracy z Wydziałem ds. Nietletnich II Komisarzatu Policji organizuje cykl spotkań „Z nami bezpieczniej”, w ramach którego policjanci przeprowadzają pogadanki prewencyjne dla najmłodszych. Dotyczą one bezpieczeństwa nie tylko na drodze i podczas wyjazdów, ale także świadomego i odpowiedzialnego

W bieżącym roku prenumerowane są: *Dziennik Polski*, *National Geographic*, *Przekrój* oraz *Świat Wiedzy*. Dodatkowo, dzięki hojności czytelników, oferta prasowa jest sukcesywnie powiększana o takie tytuły, jak *Angora*, *Detektyw*, *Retro*, *W Sieci*, *Życie na Gorąco*.

Mimo iż Filia nr 5 przy ul. Lubomirskiego 7a jest malutka, posiada ona jedno stanowisko komputerowe do użytku Czytelników wraz z drukarką, a nowe, drewniane regały stwarzają ciepły i przytulny klimat. Serdecznie zapraszamy w poniedziałki, środy i piątki od godz. 12.00 do godz. 19.00, wtorki 9.00–15.30, czwartki 11.00–15.30.

Marika Koster, Anna Skoczylas
Fotografie
Archiwum Biblioteki Kraków

Podróż sentymentalna Ze zbrodnią w tle

Przemysław Borkowskiego zna – nie przesadzę – cała Polska. Najwyższy wzrostem członek Kabaretu Moralnego Niepokoju, obchodzącego w tym roku 25-lecie istnienia, rozbawia publiczność od wielu lat. U boku Roberta Górskiego i Mikołaja Cieślaka stworzył niezliczoną ilość skeczów i humorystycznych kreacji.

Urodzony w Olsztynie ukończył studia na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie wraz z kolegami założył najbardziej rozpoznawalny, przez wielu uważany za najlepszy w kraju kabaret.

Choć z pewnością w tym względzie Borkowski czuje się spełniony, to duża filologa wygenerowała kolejne wyzwania. Píše wiersze (brał m.in. udział w Ogólnopolskim Konkursie Poetyckim im. Georga Trakla w 2017), felietony i powieści kryminalne. Ostatnia z nich, „Zakładnik” (Czwarta Strona, 2017) napisana w konwencji powieści drogi jest ukłonem w stronę rodzinnego miasta, gdzie autor spędzał dzieciństwo i młodość.

Dlatego z równą lekkością porusza się – animując swe postaci – zarówno po telewizyjnym studio w Warszawie, jak po wiejskich, mazurskich drogach. W tych „pięknych okolicznościach przyrody” bohaterowie (młoda, atrakcyjna, ambitna i żądna sukcesu dziennikarka Karolina Janczewska i borykający się z osobistymi problemami psycholog Zygmunt Rozłucki) wikłają się w trudną, detektywistyczną grę, próbując rozwiązać zagadkę tajemniczego morderstwa sprzed wielu lat. Czynią to z różnych pobudek, ale mają wspólny cel.

Jak u Hitchcocka, akcja rozpoczyna się od swoistego „trzęsienia ziemi”, a potem napięcie już tylko wzrasta. Powieść Przemysława Borkowskiego stanowi niezwykle wciągający kryminał, w którym niezwykle ważną rolę odgrywa element psychologiczny. Mnożą się behawioralne analizy stanów emocjonalnych ofiar i ich katów, przeżywających moralne dylematy, przy czym mistrzowsko skonstruowana fabuła trzyma czytelnika w napięciu do ostatnich stron książki.

– *Pociągała mnie zawsze ta ciemniejsza strona ludzkiej natury. Dlatego w moich tekstach zawsze ktoś ginie... Powiedziałem tak przy wydaniu poprzedniej swojej książki i wtedy był to rodzaj żartu. Ale to rzeczywiście to sprawdziło się. Po wydaniu „Zakładnika” dałem sobie prawo do tego, by mówić o sobie „pisarz”* – wyjaśnia autor w wywiadzie dla *Gazety Olsztyńskiej*.

Zwraca uwagę niezwykła naturalność dedukcji, gdyż duet bohaterów nie stosuje nowoczesnych metod

śledczych praktykowanych przez policję. Decyduje przede wszystkim logika, inteligencja i umiejętność kojarzenia faktów.

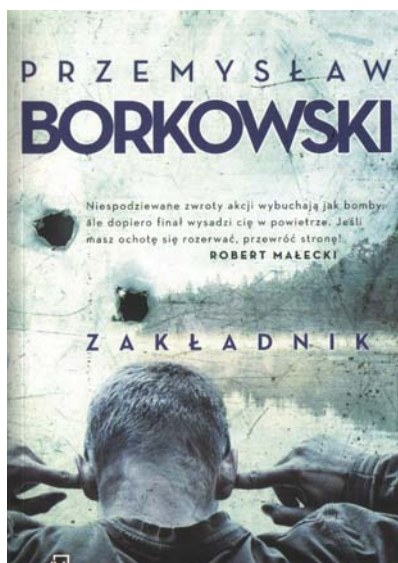
Nie znajdują tu Państwo zwyczajowych dialogów toczonych na komendach, komisariatach; w kostnicach i prosektorjach, królujących we współczesnym kryminale polskim. Ba, rola oficera śledczego schodzi zdecydowanie na drugi plan. Liczy się bowiem rozgrywka między dobrem a złem, nie tylko w aspekcie dynamicznej akcji, ale też w sferze filozoficznej, myślowej, wartościującej rzeczywistość.

Autor, jakby w ślad za Jackiem Kaczmarskim, zadaje sobie i nam pytanie: *Co się stało z naszą klasą?* Odpowiedzi są perfekcyjnie skonstruowane sylwetki, w których – posługując się w dalszym ciągu retoryką barda „Solidarności” – wyraźnie widać „twarze dzieci”. Jest więc miejscowa piękność, w której kochają się wszyscy chłopcy; lokalny Casanova (przedstawiciel bananowej młodzieży) i jego zakompleksieni koledzy. Jest też hierarchat starszego pokolenia, przeciwny wszelkim megalomaniom i predestynujący swoje pociechy do życia w lepszym świecie.

Czy w tym przypadku sprawdzi się przysłowie o skorupce, która nasiąka za młodu? Przekonajcie się Państwo sami, sięgając po „Zakładnika”. Emocje gwarantowane.

Przemysław Borkowski będzie gościem 50. jubileuszowego Krakowskiego Czwartku Kryminalnego. Spotkanie odbędzie się 19 kwietnia o godz. 18 w Artetece WBP w Krakowie przy ul. Rajskiej 12.

Janusz Mika

Borkowski P. *Zakładnik*, Poznań: Wydawnictwo Czwarta Strona, 2017.

Kalendarium imprez

Salon Literacki Biblioteki Kraków

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”
ul. Szczepańska 1

► 1 marca

– godz. 18.00

Zabawy zimowe i inne wiersze. Wieczór autorski Jadwigi Maliny
Prowadzenie: Elżbieta Zechenter-Splawińska

Jadwiga Malina to poetka i animatorka kultury, autorka pięciu książek poetyckich. Laureatka Nagrody Krakowska Książka Miesiąca za tom *Od rozbłyku* (wrzesień 2013). W 2016 roku została nominowana do Nagrody Poetyckiej im. K. I. Gałczyńskiego ORFEUSZ za tom *Tu*. Publikowała m.in. w: *Gazecie Krakowskiej*, *Dzienniku Polskim*, *Sycynie*, *Regionach*, *Kontekstach*, *Odrze*, *Frazie*, *Metaforze*, *Krakowie*, *Kwartalniku Artystycznym*, *Krytyce Literackiej* i innych.

► 5 marca

– godz. 18.00

Dzikość. Wieczór autorski Nicola Lagioli
Prowadzenie: Anna Wójcicka

Lagiolia w niezwykle sposób przedstawia szaleństwo swoich bohaterów – nie opisuje ich z zewnątrz, lecz narracją nieustannie oscyluje pomiędzy przeszłością a przyszłością, przecuciem a zalem.

Corriere della Sera

► 8 marca

– godz. 18.00

Niezułość. Wieczór autorski Martyny Bundy
Prowadzenie: Łukasz Wojtusik

Debiut Martyny Bundy jest zaskakujący, nie dlatego że jest tak dojrzały, przemyślany, precyzyjny, ale z tego powodu, że zmusza do pytania: gdzie autorka była wcześniej, czemu dopiero teraz daje nam tę opowieść, z jakiej przyczyny tak długo się przed nami skrywała?

Krzysztof Varga

► 15 marca

– godz. 18.00

Kamienna noc. Wieczór autorski Gai Grzegorzewskiej
Prowadzenie: Krzysztof Maćkowski

Urodzona w Krakowie, ukończyła filmoznawstwo na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jest jedną z najbardziej interesujących polskich autorek, laureatką Nagrody Wielkiego Kalibru.

► 21 marca

– godz. 18.00

Skarby bibliotek Krakowskich i nie tylko... – promocja Rocznika Biblioteki Kraków 2017
Prowadzenie: dr Stanisław Dziedzic – redaktor naczelny *Rocznika Biblioteki Kraków*

W spotkaniu udział wezmą autorzy tekstów zamieszczonych w *Roczniku*

22 marca

– godz. 18.00

Wiek (nie)męski. Wieczór autorski prof. Gabrieli Matuszek-Stec
Prowadzenie: dr hab. Dorota Kozicka

Tom szkiców Gabrieli Matuszek zawiera teksty publikowane w ciągu kilkunastu lat i obejmuje bogaty wachlarz zagadnień. Książka składa się z kilku kregów tematycznych. Gabriela Matuszek-Stec to literaturoznawczyni, eseistka, krytyk literacki, tłumaczka literatury niemieckiej, a przede wszystkim profesor Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jest autorką ponad 200 publikacji. Głównym obszarem zainteresowań autorki jest literatura przełomu XIX i XX wieku oraz twórczość Stanisława Przybyszewskiego.

► 23 marca

– godz. 18.00

Tu jestem / zamieszkuje własne życie. Wieczór autorski Anny Frajlích
Prowadzenie: prof. Jolanta Pastarska, prof. Wojciech Ligęza

Anna Frajlích urodziła się w Katta-Tałdyk w Kirgistanie. Po powrocie do Polski w roku 1946 rodzina autorki osiedliła się w Szczecinie. Anna Frajlích ukończyła polonistykę na Uniwersytecie Warszawskim. Opublikowała 12 tomów poezji

(m.in. *Aby wiatr namalować, Indian Summer, Który las, Ogrodem i ogrodzeniem, W słońcu listopada, Znow szuka mnie wiatr...*).

► 29 marca

Krakowska Książka Miesiąca *Janowska Michał Zabłocki*

Spotkanie autorskie z Michałem Zabłockim – godz. 18.00

Tytułem Krakowska Książka Miesiąca w marcu 2018 roku uhonorowano tomik poezji *Janowska* autorstwa Michała Zabłockiego. Publikacja jest poświęcona w całości matce autora – Alinie Janowskiej (1923–2017) – popularnej przed laty aktorki telewizyjnej, filmowej i teatralnej, łączniczce w Powstaniu Warszawskim. Michał Zabłocki to poeta, scenarzysta i autor tekstów piosenek m.in. Grzegorza Turnausa, Czesława Mozila i Agnieszki Chrzanowskiej. Prezes Oddziału Krakowskiego Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

Oferta kulturalno-edukacyjna filii Biblioteki Kraków

Zajęcia regularne

Filia nr 49 / os. Tysiąclecia 42 tel. 12 648 50 69

„E-senior” – każdy wtorek i czwartek godz. 12.00

Uczestnicy zostaną zapoznani z podstawami obsługi komputera, programów tekstowych i graficznych oraz sprawnego wyszukiwania informacji w Internecie. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii bibliotecznej.

Filia nr 55 / os. Teatralne 25 tel. 12 644 40 46

„E-senior” – każdy wtorek godz. 8.00–9.00

Uczestnicy zostaną zapoznani z podstawami obsługi komputera, programów tekstowych, poczty elektronicznej oraz sprawnego wyszukiwania informacji w Internecie. Konieczne wcześniejsze zapisy w Filii.

Filia nr 21 – Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59 tel. 797 301 021

„E-senior” – każdy czwartek godz. 11.00–15.00

Cykl indywidualnych warsztatów dla dorosłych mających na celu rozwiązywanie wszelkich problemów związanych z obsługą urządzeń mobilnych: smartfonem, tabletem oraz komputerem. Nie są prowadzone zajęcia z obsługi bankowości internetowej. Konieczne wcześniejsze zapisy w bibliotece.

► 1 marca

Biblioteka Główna / ul. Powroźnicza 2 tel. 797 024 013

„Galeria Eklibrisu Biblioteki Kraków: *Apteka natury Krzysztofa Kmiecica*” – w godzinach otwarcia biblioteki do 15 marca 2018 roku

Wystawa eklibrisów farmaceutycznych Krzysztofa Kmiecica (1950–2011) – doktora farmacji, wykładowcy i członka Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego. Autor prowadził badania właściwości roślin leczniczych, w szczególności kasztanowca. Eklibrisy tworzył od 1985 roku. Wykonał 2783 znaki graficzne, głównie w technice linorytu. Prace prezentował na ponad 160 wystawach zbiorowych i ponad 130 wystawach indywidualnych w kraju i za granicą. Eklibrisy Krzysztofa Kmiecica znajdują się w zbiorach muzeów i kolekcjonerów na całym świecie. Wystawa organizowana we współpracy z Jackiem Owczarkiem – animatorem ruchu eklibrisowego.

Filia nr 2 / ul. Krakowska 29 tel. 12 422 92 43

„Wystawa obrazów Grażyny Steinmetz” – w godzinach otwarcia biblioteki do 1 maja 2018 roku

Wystawa malarstwa Grażyny Steinmetz – członkini Stowarzyszenia Plastików Ziemi Krakowskiej. Obrazy obejmują różną tematykę.

Filia nr 21 / ul. Królewska 59 tel. 797 301 021

„Zbieramy zakrętki” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 marca 2018 roku

Filia nr 21 Biblioteki Kraków jest oficjalnym punktem zbiórki plastikowych zakrętek dla Fundacji Bez Tajemnic. Głównymi celami akcji są: bezinteresowna pomoc niepełnosprawnym dzieciom, podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zbiórka surowca wtórnego

Filia nr 21 – Wypożyczalnia dla Młodzieży

ul. Królewska 59 tel. 797 301 023

„Konsultacje dla maturzystów” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 marca 2018 roku

Spotkania przedmaturalne przygotowujące uczniów do egzaminu dojrzałości, m.in.: pomoc w wyborze tekstów i opracowań literatury, tworzeniu bibliografii, porady, jak pracować z tekstem.

Filia nr 21 – Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59 tel. 797 301 022

Polecamy dorosłym

O niezwykłej sile i odwadze

Od kilku tygodni w mediach i prasie słyszymy o wyprawie Polaków na K2, czy akcji ratunkowej pod Nanga Parbat. Wysokie góry zachwycają, przyciągają, ale bywają też niebezpieczne. Po przeczytaniu książki Anny Kamińskiej *Wanda. Opowieść o sile życia i śmierci. Historia Wandy Rutkiewicz* z jeszcze większym zainteresowaniem słucham relacji z wypraw wysokogórskich. Anna Kamińska podjęła się trudnego zadania, jakim było napisanie biografii niezwykłej, silnej kobiety. Premiera książki nastąpiła w roku 25. rocznicy śmierci himalaistki.

Wanda Rutkiewicz dla wielu jest wzorem do naśladowania, jako trzecia kobieta na świecie, a pierwsza Europejka zdobyła szczyt Mount Everest. Była pierwszą kobietą, która zdobyła K2. Jej dzieciństwo, praca zawodowa, osiągnięcia, dążenie do celu, zdobywanie funduszy na wyprawę, współpraca z towarzyszami zostały bardzo szczegółowo opisane. Autorka odwiedziła archiwa, przeprowadziła szereg rozmów z członkami rodziny Rutkiewicz, byłym mężem, współpracownikami i towarzyszami wypraw.

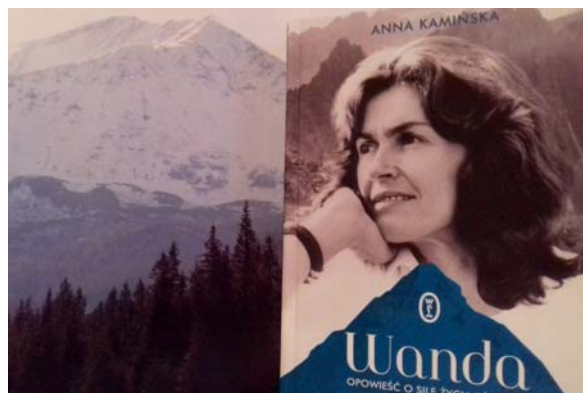
Bohaterka książki całe życie dążyła do czegoś, ciągle chciała udowodnić, że kobiety również mogą zdobywać najwyższe szczyty świata. Całym jej życiem były wyprawy, wpłynęło to na dwa nieudane małżeństwa i brak potomstwa. Najważniejszą wartością dla Wandy była wolność i miłość do gór. Kamińska pokazuje, jak pokonywać własne ograniczenia i słabości, by realizować marzenia i życiowe cele, choć nie zawsze uczciwie wobec innych.

Wanda Rutkiewicz miała trudny charakter, często nie potrafiła porozumieć się z towarzyszami podróży, ale mimo to była ceniona i podziwiana za dokonania i upór w dążeniu do realizacji zamierzonych celów. Za-

wsze pozostawała kobietą i podkreślała to nawet na wyprawach np. zabierając ze sobą perfumy i dbając o wygląd. W ostatnim rozdziale opisana została tragiczna, a zarazem tajemnicza śmierć Polki. Bohaterka zawsze powtarzała, że zginie w górach, nie wiadomo jednak, jak do tego doszło na szczycie Kanczendzongi tzw. Górze Bogów, ponieważ jej ciała nigdy nie odnaleziono. 13 maja 1992 r. sąd uznał Wandę Rutkiewicz za zmarłą.

Anna Kamińska zebrała dużą ilość materiału, którą zaprezentowała czytelnikom w przystępny i ciekawy sposób. Jest to nietypowa biografia, nad datami i faktami dominują relacje rodziny i znajomych, które dodają lekkości i ułatwiają czytanie, a także bogaty materiał fotograficzny. Autorka obiektywnie zaprezentowała dwa skrajne oblicza himalaistki. *Wanda* to opowieść o niezależnej, silnej i niezwykłej kobiecie zagubionej w codziennym życiu. Książka nominowana była do Plebiscytu Bestsellery Empiku 2017. Dostępna w Bibliotece Kraków w formie książki, audiobooka oraz e-booka. W Filii nr 2, w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki w 2018 r., planowane jest spotkanie z Anną Kamińską, autorką bestsellerowych biografii Wandy Rutkiewicz i Simony Kossak. Szczegóły znajdą się na stronie www.biblioteka.krakow.pl.

Tekst i fotografia: Paulina Knapik

Kamińska A., *Wanda. Opowieść o sile życia i śmierci. Historia Wandy Rutkiewicz*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2017.

dokończenie ze s. 1 →

Dział Wydawnictw i Animacji Biblioteki Kraków planuje również regularną publikację kwartalnika *Czas Literatury*, w pierwszym numerze czytelnicy zostaną zapoznani z wybraną poezją Ernesta Brylla.

Poezja pozwala człowiekowi odpłynąć, zatracić się w czasie i przestrzeni, często odkrywać na nowo nasze

jestestwo. Poezja, także uduchowia, pozwala dotrzeć do zazwyczaj ukrywanych części duszy. Niezwykłe i ponadczasowe piękno wierszy polega głównie na tym, iż każdy rozumie je na swój sposób – w zależności od tego, na jakim etapie życia właśnie się znajduje oraz jakie emocje wypływają z jego wnętrza. Czytajmy poezję!

Jolanta Oleksa

Metoda 7 nawyków

W ostatnich kilku miesiącach w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa zakupiono do zbiorów Biblioteki Kraków bardzo dużą ilość nowości wydawniczych. Wśród nich znalazła się książka *7 nawyków szczęśliwego dziecka* Seana Coveya, amerykańskiego pisarza, autora publikacji motywacyjnych dla dzieci oraz nastolatów. Pozycja ta znalazła się na liście bestsellerów *New York Timesa*. Kilka lat wcześniej autor wydał książkę *7 nawyków skutecznego nastolatka*, wzorowaną na publikacji swojego ojca Stephena Coveya *7 nawyków skutecznego działania*. Nie spodziewał się, że obie pozycje staną się bestsellerami i ważnymi książkami w bibliotece rodziców i nauczycieli. Ponad 3000 szkół z 50 krajów świata wprowadziło metodę 7 nawyków do programów edukacyjnych.

7 nawyków szczęśliwego dziecka to poradnik dla rodziców i wychowawców, ale przede wszystkim książka z opowiadaniem dla dzieci. Na pierwszych stronach najmłodszy poznają mieszkańców Siedmiu Dębów, którymi są: Miś Kudłatek, Królik Raptus, Lilka Skunks, Witek Wiewiór, Wandzia Wiewiórka, Jeżowierz Igiełka, Ala Przylepka oraz Robaczek Robcio. Czytelnicy poznają siedem opowieści, a każda z nich dotyczy jednego nawyku, np. *Kudłatek i zestaw badacza owadów* dotyczy nawyku – *Zaczynając coś, określ sobie cel działania – Opracuj plan*. W tej opowieści dzieci dowiadują się, jaki plan musiał przygotować Kudłatek, by zdobyć pieniądze na realizację kilku celów oraz dwa sposoby ich wydawania. Czytelnicy poznają siedem kroków, które mają im pomóc mądrze planować działania, być przyjacielskim, radzić sobie ze stresem i nie poddawać się presji grupy.

Po każdej opowieści zamieszczono rozdział zatytułowany *Kącik Rodzica*, w którym znalazły się porady, tematy do dyskusji oraz drobne kroczki do wypracowania danego nawyku. Na końcu zamieszczone zostało drzewo 7 nawyków oraz posłowie Stephena R. Coveya, w którym podkreśla, że najważniejsze w wychowaniu dziecka jest kształtowanie charakteru zgodnie z uniwersalnymi zasadami takimi, jak odpowiedzialność, pomaganie innym i uczciwość.

Ilustracje do opowiadań wykonał Stacy Curtis. Są one bardzo realistyczne, ale barwne, humorystyczne i zachęcające do oglądania oraz czytania. Nauczycielom, rodzicom i bibliotekarzom polecam również stronę internetową autora www.seancovey.com, na której publikowane są materiały edukacyjne do zajęć.

Książka dostępna w dziesięciu filiach Biblioteki Kraków.

Tekst i fotografia: Paulina Knapik

Covey S., *7 nawyków szczęśliwego dziecka*, Kraków: Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2017.

Kolory emocji

Bohaterką książki Jo Witek *W moim sercu* jest dziewczynka, która otwiera drzwi do swojego serca. Początkowo jest w nim bałagan, ale strona po stronie bohaterka, odkrywa i nazywa emocje, które mają kolory, kształty, opisane są też sytuacje, w jakich się pojawiają. Książka jest wspianą propozycją dla dzieci w wieku przedszkolnym, które nie zawsze potrafią rozpoznać i nazywać swoje uczucia. Radość, złość, smutek, odwaga, strach, spokój – dziecko uczy się, że wszystkie emocje są ważne i potrzebne. Porównanie serca do skrzyni pełnej skarbów czy tajemniczego ogrodu rozwija wyobraźnię, może być wstępem do ważnej rozmowy o uczuciach. Barwne i proste w przekazie obrazki Christine Roussey pięknie ilustrują bogaty i skomplikowany świat emocji. Książka wydana w dużym formacie i twardej okładce, na której wycięte

jest, jakby rękami dziecka, nierówne, kolorowe serce, które przykuwa wzrok. Sztynne kartki chronią przed zniszczeniem. Książkę przetłumaczyła z języka francuskiego Anna Rosiak, opublikowała Wydawnictwo Mamaniam, wydawca książek, które skłaniają do refleksji, wspierają świadome rodzicielstwo i inspirują do własnych poszukiwań.

Tekst i fotografia: Maria Twardowska-Hadyniak

Witek Jo, *W moim sercu*, Warszawa: Wydawnictwo Mamaniam, 2016.

„Kontrasty – wystawa prac Urszuli Tatrzańkiej” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 marca 2018 roku

Urszula Tatrzańka posiada dyplom z malarstwa PWSSP w Poznaniu. Zajmuje się arteterapią, jest autorem wielu zrealizowanych programów plastycznych na rzecz osób z niepełnosprawnością i twórców nieprofesjonalnych.

Filia nr 21 – Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59 tel. 797 301 021

„Pastelowy świat cebuli i nie tylko – wystawa obrazów Krzysztofa Safiana” – w godzinach otwarcia biblioteki do 25 marca 2018 roku

Wystawa obrazów Krzysztofa Safiana absolwenta Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Krakowie ze specjalizacją technik plastyk. Jego pasją jest malarstwo (pejzaż, architektura, portret, martwa natura). Korzysta z różnych technik wyrazu (olej, akwarela, pastela). Obecnie najczęściej korzysta z techniki suchej pasteli, którą oddaje piękno myśli artystycznej.

Filia nr 25 /ul. Fałata 2 tel. 797 301 002

„Pikselowe pejzaże – wystawa malarstwa Michaela Fullartona” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 marca 2018 roku

Michael Fullarton pochodzi ze Szkocji, gdzie ukończył studia z zakresu rysunku i malarstwa w *Duncan of Jordanstone College of Art And Design* w Dundee. Od zawsze interesował się malarstwem abstrakcyjnym. Tworzy duże, wielobarwne kompozycje. Prace autora wystawiane były w różnych galeriach w Anglii. O swoich obrazach mówi, że tworzy *pikselowe pejzaże*.

Filia nr 26 / ul. Komorowskiego 11 tel. 797 301 003

„Swoiste indywidualia” – w godzinach otwarcia biblioteki do 16 kwietnia 2018 roku

Wystawa malarstwa Wojciecha Odsterczyła. Na ekspozycję składa się w większości bardzo interesujący cykl prac pt. *Schowani*. Artysta określa się *twórcykiem ryćcinów nietypowych* – jako środek wyrazu upodobał sobie pastel olejny. Obiektami malowanymi są dzieci, zabawki oraz zwierzęta.

Filia nr 46 /ul. Św. Kingi 8 tel. 797 024 011

„Koty, koty” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 marca 2018 roku

Wystawa prac Barbary Burówny z okazji Światowego Dnia Kota. Artystka ukończyła Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej, po kilku latach pracę architekta zamieniła jednak na malarstwo – głównie portretów. Bierze udział w licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych. Około dziesięć lat temu pod wpływem ukochanej kotki, zaczęła malować koty w baśniowej scenerii.

Filia nr 49 / os. Tysiąclecia 42 tel. 12 648 50 69

„Esy-floresy – sztuka języka” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 marca 2018 roku

Lubicie wyzwania? Zmierzcie się z zagadkami językowymi i spróbujcie wyartykułować trudne wierszyki „łamiące języki”. Zajęcia literacko-edukacyjne dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Terminy uzgadniane są na bieżąco z osobami zainteresowanymi.

Filia nr 49 /os. Tysiąclecia 42 tel. 12 648 50 69

„Nie nicość, nie nicość, nie nicość. A Miłość, a Miłość, a Miłość – o Leszku A. Moczulskim” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 marca 2018 roku

Pod koniec 2017 roku w wieku 79 lat zmarł Leszek Aleksander Moczulski. Zasłynął przede wszystkim, jako autor popularnych polskich piosenek. Teksty poety śpiewał Marek Grechuta *Korowód*, Czesław Niemen *Z pierwszych ważniejszych odkryć*, Grzegorz Turnau *Kruchy świat, kruche szkło* oraz zespół Skaldowie *Wszystko mi mówi, że mnie ktoś pokochał*. Leszek Aleksander Moczulski był również autorem słów do oratoriów: *Nieszpory Ludzmierskie* i *Droga, Życie, Miłość – Oratorium o Męce i Zmartwychwstaniu Pana*. Za twórczość został uhonorowany m.in. Nagrodą Miasta Krakowa, Nagrodą Fundacji im. Jurzykowskiego, Nagrodą im. Andrzeja Bursy. Wystawę w Filii nr 49 przygotowano z książek, fotografii, czasopism i dokumentów pochodzących ze zbiorów: Zbigniewa Fałtynowicza, Danuty Moczulskiej, Krystyny Moczulskiej, a także Archiwum Państwowego i Księgarni *Dom Książki* w Suwałkach oraz pamiętek Stefana Maciejewskiego.

Filia nr 54 /os. Młodości 8 tel. 12 644 13 22

„O Nowej to Hucie – wystawa fotografii Beaty Sulikowskiej i Stacha Gacka” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 marca 2018 roku

Wystawa fotografii, które są wynikiem wieloletnich badań terenów Nowej Huty, prowadzonych przez autorów zdjęć. Beata Sulikowska i Stach Gacek należą do Krakowskiego Klubu Fotograficznego działającego przy Nowohuckim Centrum Kultury. Wspólnie uczestniczyli w wielu plenerach fotograficznych i wystawach zbiorowych. Beata Sulikowska, obecnie członek Zarządu KKF, ma na swoim koncie wystawy indywidualne i wyróżnienia w wielu konkursach fotograficznych.

Filia nr 2 /ul. Krakowska 29 tel. 12 422 92 43

„Czy mowa nas zdradza? Dialekty i gwary polskie” – godz. 9.00

Zajęcia w ramach Miesiąca Języka Ojczystego. Warsztaty prowadzone będą przez studentkę Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prelegentka wprowadzi uczniów w tajniki pracy dialektologa, zapozna ich z elementami stroju krakowskiego, a także z charakterystyczną dla naszego regionu gwarą.

Filia nr 44 / ul. Spółdzielców 3 tel. 797 024 014

„Czy krytyk krytykuje, a korektor maże?” – godz. 9.00

Uczestnicy zostaną zapoznani z zawodem korektora i krytyka literackiego, a także dowiedzą się, na czym polega ich redakcyjna współpraca. Warsztaty prowadzone przez przedstawiciela Fundacji KONTENT.

Filia nr 20/ ul. Opolska 37 tel. 797 301 027

„Grenlandia: jaka jest?” – godz. 10.00

Spotkanie dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej przybliżające życie rówieśników na Grenlandii, zorganizowane na podstawie książek Aliny i Czesława Centkiewiczów.

Filia nr 21 – Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59 tel. 797 301 022

„Kontrasty – wernisaż wystawy prac Urszuli Tatrzańskiej”

– godz. 17.00

Wernisaż wystawy prac malarskich Urszuli Tatrzańskiej, absolwentki PWSSP w Poznaniu.

Filia nr 25 /ul. Fałata 2 tel. 797 301 002

„Pikselowe pejzaże – wernisaż wystawy malarstwa Michaela Fullartona” – godz. 17.00

Michael Fullarton pochodzi ze Szkocji, gdzie ukończył studia z zakresu rysunku i malarstwa w *Duncan of Jordanstone College of Art And Design* w Dundee. Od zawsze interesował się malarstwem abstrakcyjnym. Tworzy duże, wielobarwne kompozycje. Prace autora wystawiane były w różnych galeriach w Anglii. O swoich obrazach mówi, że tworzy *pikselowe pejzaże*.

► 2 marca

Filia nr 35 /ul. Chałubińskiego 47 tel. 797 024 005

„Motywy patriotyczne w ekslibrisie” – w godzinach otwarcia biblioteki do 30 kwietnia 2018 roku

Wystawa ekslibrisów z motywami patriotycznymi. Jan Dubaj, kielecki twórca ekslibrisów, w którego pracach tematyka patriotyczna zajmuje bardzo ważne miejsce. Projektuje druki, medale, wydawnictwa, tablice pamiątkowe i pomniki. Zajmuje się także redakcją książek. Wychowany w duchu patriotycznym, w twórczości pozostał wierny tradycjom rodzinnym. Znaki wykonuje głównie technikami własnymi i światłokopii. Każdy ekslibris stanowi syntezę formy, rysunku i treści opisowej – niejednokrotnie zawiera indywidualne napisy od autora. Częstym tematem prac jest działalność niepodległościowa na ziemi kieleckiej. Inne nurty tematyczne to m.in.: wielcy Polacy (Chopin, Mickiewicz, Jan Paweł II), a także Madonny, motywy sakralne i ludowe. Autor przedstawia spory fragment polskiej historii, której był świadkiem i uczestnikiem.

Filia nr 49 / os. Tysiąclecia 42 tel. 12 648 50 69

„Nie nicość, nie nicość, nie nicość. A Miłość, a Miłość, a Miłość – wernisaż wystawy o Leszku A. Moczulskim” – godz. 18.00

Wernisaż wystawy poświęconej pamięci Leszka Aleksandra Moczulskiego (1938–2017). Podczas wernisażu odbędzie się pokaz filmu dokumentalnego o poecie *Istnienia sens układam*. Wernisaż poprowadzi Bronisław Maj. Recytacja wierszy: Jakub Kosiniak. Scenariusz i reżyseria filmu: Ewa Świąż-Kucybała, produkcja Biblioteka Kraków i TVP3 Kraków.

Filia nr 21 – Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59 tel. 797 301 021

„Pastelowy świat cebuli i nie tylko – wernisaż wystawy prac Krzysztofa Safiana” – godz. 18.30

Wernisaż wystawy prac malarskich Krzysztofa Safiana, podczas którego autor odczyta wiersze, które inspirują go do malarstwa. Spotkanie będzie okazją do dyskusji o sztuce i poezji.

Filia nr 35 / ul. Chałubińskiego 47 tel. 797 024 005

„Motywy patriotyczne w ekslibrisie” – godz. 19.00

Wernisaż wystawy ekslibrisów patriotycznych Jana Dubaja. Jan Dubaj, kielecki twórca, projektuje druki, medale, wydawnictwa, tablice pamiątkowe i pomniki. Zajmuje się także redakcją książek. Znaki wykonuje głównie technikami własnymi i światłokopii. Każdy ekslibris stanowi syntezę formy, rysunku i treści opisowej – niejednokrotnie zawiera indywidualne napisy od autora. Częstym tematem prac jest działalność niepodległościowa na ziemi kieleckiej. Inne nurty tematyczne to m.in.: wielcy Polacy (Chopin, Mickiewicz, Jan Paweł II), Madonny, a także

Polecamy dzieciom

Wymarzeni rodzice

Barry Bennet nie jest zadowolony ze swoich rodziców. Sporządził nawet listę rzeczy, o które ich obwinia. Są nudni, ciągle zmęczeni, surowi, nie pozwalają grać w gry wideo. Do tego nie są sławni, modni, ani też bogaci, nie urządzają fajnych przyjęć urodzinowych i w dodatku dali mu na imię Barry. Chłopak skazany jest na towarzystwo sióstr bliźniaczek, dla których w jego mniemaniu rodzice są zawsze miłsi. Pięć dni przed swoimi dziesiątymi urodzinami trafia do Agencji Wynajmu Rodziców, gdzie dostaje propozycję wypróbowania nowych zestawów rodziców. Barry każdy dzień spędza z inną parą, która musi mu zorganizować urodzinowe przyjęcie. Są więc rodzice bogaci, sławni i modni, są też wysportowani, nigdy nie zmęczeni luzacy i na konie zabiegani. Ostateczną decyzję bohater musi podjąć w dniu dziesiątych urodzin. Agencja naciska na szybki wybór, a z niedomówień i szeptów pracowników wnioskuje, że gdy tego nie zrobi, stanie się z nim coś strasznego. Czy znajdzie wymarzonych rodziców? Czy dokona wyboru i czy będzie to słuszny wybór?

Powieść *Agencja Wynajmu Rodziców* napisał David Baddiel, brytyjski komik, powieściopisarz i prezyder telewizyjny. Akcja jest szybka i wartka, a wydarzenia zaskakujące. Powieść jest zabawna, momentami refleksyjna. Książkę przetłumaczyła z angielskiego Agnieszka Karus. Czyta zajmujący i zabawnie doświadczony aktor dubbingowy Janusz Zadura.

**Tekst i fotografia:
Maria Twardowska-Hadyniak**

Baddiel D. *Agencja Wynajmu Rodziców* (lektor: Janusz Zadura), Słupsk: Wydawnictwo Lemoniada.pl, 2017.

Dobiegły końca tegoroczne ferie, które z okazji przypadającego 21 lutego Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego zorganizowane zostały pod hasłem *Na tropie języka, liter i słów*. Uczestnicy imprez tropili w filiach Biblioteki Kraków ortografię, zasady interpunkcji i gramatyki. Połączenie dobrej zabawy z nauką było świetną alternatywą do spędzenia ferii w mieście.

Odkrywając piękno języka polskiego, dzieci i młodzież wzięły udział w różnorodnych zajęciach i warsztatach. Na młodych czytelników czekały m.in.: wierszyki i łągłótki logopedyczne, zagadki, gry i turnieje literackie, zabawy ułatwiające poprawną wymowę, zadania utrwalające znajomość ortografii, gramatyki i zasad interpunkcji, a także ćwiczenia propagujące kulturę wypowiedzi. Wszystkie zajęcia przygotowano na podstawie książek znajdujących się w zbiorach Biblioteki Kraków autorstwa m.in.: Agnieszki Frączek, Łukasza Dębskiego, Grzegorza Kasdepke, Małgorzaty Strzałkowskiej, Michała Rusinka, Barbary Gawryluk, Wandy Chotomskiej, Romana Pisarskiego, Marty Galew-

skiej-Kustry, Marcina Brykczyńskiego i innych.

Podczas spotkań z dziećmi i młodzieżą nie zabrakło też innych form zabawy. Oprócz głośnej lektury bajek, baśni, wierszyków i opowiadań oraz zajęć utrwalających zasady języka polskiego, uczestnicy mogli wziąć udział w wielu warsztatach plastycznych, na jednym z nich dzieci wykonywały ekslibrisy. Nie zabrakło również spotkań o charakterze regionalnym, na których młodzi czytelnicy zdobywali wiedzę o małopolskiej i krakowskiej gwarze. Dzięki „magicznej skrzynce”, czyli teatrykowi *kamishibai*, uczestnicy rozwijali nie tylko sprawność językową, ale i wyobraźnię. Do zajęć wykorzystano też chustę Klanzy.

Mamy nadzieję, że tegoroczne ferie dla wszystkich czytelników Biblioteki Kraków były udane. Zapraszamy do skorzystania z innych zajęć edukacyjno-kulturalnych oferowanych w filiach Biblioteki Kraków. Szczegółowy harmonogram znajdą Państwo na stronie www.biblioteka.krakow.pl oraz w niniejszym czasopiśmie.

Jolanta Oleksa

Nowy Oddział dla Dzieci w Filii nr 53

Zapraszamy najmłodszych czytelników oraz rodziców do odwiedzenia Oddziału dla Dzieci Filii nr 53 w os. Stalowym 12, który został przeniesiony do pomieszczeń administracyjnych dawnej Nowohuckiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Firma Metawnętrza opracowała projekt aranżacji wnętrza zgodny ze współ-

czesnymi trendami oraz rozwiązaniami w zakresie wyposażenia i designu. Na jednej ze ścian namalowane zostały krakowskie kamieniczki i nowohucki blok, w którym można zobaczyć umeblowane mieszkanie.

czesnymi trendami oraz rozwiązaniami w zakresie wyposażenia i designu. Na jednej ze ścian namalowane zostały krakowskie kamieniczki i nowohucki blok, w którym można zobaczyć umeblowane mieszkanie.

Oficjalne otwarcie nastąpiło 9 lutego 2018 r. w obecności Andrzeja Kuliga

- Zastępcy Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Społecznej, Kultury i Promocji Miasta, Katarzyny Olesiak - Dyrektora Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa, Stanisława Moryca - Przewodniczącego Rady Dzielnicy XVIII, dyrektorki Biblioteki Kraków, dziennikarzy, a przede wszystkim najmłodszych czytelników. W Od-

dziale dla Dorosłych zaaranżowano kącik dla czytelników, w którym na wygodnych i stylowych fotelach można odpocząć oraz poczytać książki i prasę.

Paulina Knapik
Fotografie
Archiwum Biblioteki Kraków

Od prawej: Andrzej Kulig (zastępca Prezydenta Miasta Krakowa), Izabela Ronkiewicz-Bragiel (zastępca dyrektora Biblioteki Kraków), Stanisław Moryc (Przewodniczący Rady Dzielnicy XVIII)

motywy sakralne i ludowe. Autor przedstawia spory fragment polskiej historii, której był świadkiem i uczestnikiem.

► 3 marca

Filia nr 45 – Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa
ul. Teligi 24 tel. 797 024 019
„Planszowisko” – godz. 9.00

Rozgrywki gier planszowych dla młodzieży i dorosłych. W programie m.in. *Small World, Kakao, Cywilizacja, Kolejka*.

► 5 marca

Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29 tel. 797 301 005
„Wystawa malarstwa Maggie Piu” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 marca 2018 roku

Maggie Piu (Małgorzata Bieniek-Strąček) jest absolwentką wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej. Tworzy i prowadzi pracownię projektowania wnętrz w Krakowie, dodatkowo pisze trzy blogi: o modzie, sztuce i architekturze. W dorobku ma ponad 50 indywidualnych wystaw. Rysunki publikowała w *Fantastyce, Odrze, Górach i alpinizmie*, była ilustratorką w magazynie *Gentelman*. Rysunki artystki zdobiły książkę Jacka T. Gierlińskiego *Pustka intymnych ucieczek*. W 2003 roku była jedną z dwunastu kobiet w akcji *Twojego Stylu – Ja Kobieta – najbardziej kobiece Polki*, zakwalifikowana jako Dama XXI wieku. Profesor Wiktor Zin, znany polski rysownik i znawca sztuki, po jednej z jej wystaw pisał: *jestem zachwycony zaprezentowanymi na wystawie rysunkami pani Małgorzaty Bieniek, olbrzymi talent, elegancja przedstawionych form, precyzja i świadomość celu*. Maggie Piu interesuje się również modą – tworzy autorską biżuterię. W 2009 roku zdobyła pierwsze miejsce na Warsaw Fashion Week. W 2011 roku artystka wystawiła prace na pierwszej edycji Street of Design w Warszawie. Maluje od lat – jej grafika i malarstwo, mieszczące się w secesyjnej estetyce sprzeczności, jest połączeniem wizji kobiety *art nouveau* ze współcześnie surrealisticzną wizją kobiecego ciała. Charakteryzuje się bogatą ornamentyką i precyzją detalu. Maggie Piu maluje tradycyjnie na płótnie i papierze, akrylem i tuszem, przetwarza również rysunki na komputerowych programach graficznych robiąc ciekawe collage.

Filia nr 20 / ul. Opolska 37 tel. 797 301 026
„Greckie wakacje – zielona wyspa Korfu” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 marca 2018 roku

Wystawa fotografii Ewy Maciejczyk i Janusza Gajewskiego. Fotografia to pasja życiowa autorów. Obydwoje uwielbiają podróżować, zachwycać się otaczającym światem i uwieczniać niezapomniane chwile w migawce aparatu. Ewa Maciejczyk fotografuje architekturę, przyrodę, człowieka w życiu codziennym, przede wszystkim jednak skupia się na zajęciach nocnych. Od 2015 roku jest członkiem Krakowskiego Klubu Fotograficznego. Janusz Gajewski utrwała na fotografiach atmosferę i klimat Krakowa. Lubi spędzać czas na łonie natury, również tam nie rozstaje się ze swoim aparatem, wyląwiając niesamowite ujęcia. Od 2001 roku należy do Krakowskiego Klubu Fotograficznego. Obydwoje mają na koncie wiele wystaw indywidualnych i grupowych.

► 6 marca

Filia nr 49 / os. Tysiąclecia 42 tel. 12 648 50 69
„Jak poprawnie mówić, żeby mnie rozumiano” – godz. 10.00

Zajęcia edukacyjne o historii i kulturze języka polskiego przeznaczone dla najmłodszych czytelników biblioteki. Dzieci zostaną zapoznane z historią regionu oraz wykonają różne ćwiczenia tematyczne.

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26 tel. 12 645 95 27
„Baranki, kurczaczki, pisanki” – godz. 12.00

Podczas spotkania przedszkolaki wysłuchają opowiadania o Świątach Wielkiej Nocy, a następnie zostaną zapoznani z obyczajami i symbolami towarzyszącymi obchodom tych Świąt.

Filia nr 21 – Czytelnia Naukowa
ul. Królewska 59 tel. 797 301 022
„Syria – slajdowisko” – godz. 18.00

Spotkanie z dr Krystyną Słoczyńską poświęcone podróży do Syrii. W trakcie imprezy wyświetlane będą liczne zdjęcia dokumentujące jej przygody.

► 7 marca

Filia nr 54 / os. Młodości 8 tel. 12 644 13 22
„Słowo w anegdocie” – godz. 11.00

Spotkanie dla dorosłych czytelników, podczas którego wysłuchają fragmentów książki *Pypcie na języku* oraz wybranych felietonów Michała Rusinka, w których porusza tematykę niefortunny użytych słów i wynikających z tego zabawnych konotacji.

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26 tel. 12 645 95 27

„Wielkanocne bajania – głośne czytanie na zaczarowanym dywanie”
– godz. 16.00

Głośne czytanie bajek, opowiadań i wierszy najmłodszym czytelnikom biblioteki, połączone z zabawami ruchowymi. Tematem przewodnim będą Święta Wielkanocne.

Filia nr 2 / ul. Krakowska 29 tel. 12 422 92 43

„Zemsta jako wartość najwyższa – wokół Białego gołąbka z Kordoby”
– godz. 16.30

Spotkanie w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki. Na wstępie zostanie przytoczony fragment biografii izraelskiej autorki Diny Rubiny. Następnie klubowicze przejdą do omawiania książki *Biały gołąbek z Kordoby*, podzielą się wrażeniami, a także zastanowią nad zasadniczymi kwestiami moralnymi oraz dylematami, w obliczu których staje główny bohater.

► 8 marca

Filia nr 44 / ul. Spółdzielców 3 tel. 797 024 014

„Historia dla dzieci” – godz. 8.10

Celem zajęć jest wprowadzenie dzieci w świat słuchowiska, realizowanego w formie teatru radiowego. Poprzez aktywny udział w zajęciach dzieci zostaną zapoznane z różnicami pomiędzy klasycznym teatrem a tym radiowym, ze szczególnym zwróceniem uwagi na specyfikę narracji, budowę postaci bohaterów oraz pracę aktorską. Zajęcia prowadzone przez Stowarzyszenie Filmowe *Trzeci Tor*.

Filia nr 20 / ul. Opolska 37 tel. 797 301 027

„Dziewczyna, która chciała się uczyć” – godz. 10.00

Z okazji Dnia Kobiet najmłodszy czytelnicy zostaną zapoznani z legendą o Nawojce, a następnie wezmą udział w pogadance na temat jej cech charakteru. Podsumowaniem zajęć będzie wykonanie portretu Nawojki.

Filia nr 48/ os. Boh. Września 26 tel. 12 645 95 27

„Baranki, kurczaczki, pisanki” – godz. 12.00

Podczas spotkania przedszkolaki wysłuchają opowiadania o Świętach Wielkiej Nocy, a następnie zostaną zapoznani z obyczajami i symbolami towarzyszącymi obchodom tych Święt.

► 12 marca

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26 tel. 12 645 95 27

„O zajęczkach i pisankach – wielkanocne obyczaje. Zajęcia animacyjno-czytelnicze dla maluchów” – godz. 10.00

Spotkanie dla maluchów, podczas którego wysłuchają opowiadań i wierszy na temat świąt Wielkiej Nocy, a następnie zostaną zapoznani z obyczajami i symbolami towarzyszącymi obchodom tych Święt.

► 13 marca

Filia nr 43 / ul. Gen. Jasińskiego 32 tel. 797 024 002

„Bukietowa palma wielkanocna – warsztaty z krepiną” – godz. 11.00

Warsztaty, podczas których uczestnicy będą uczyć się składać poszczególne elementy kwiatowe z krepiny, a następnie łączyć je tworząc bukiet palmowy.

Filia nr 21 – Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59 tel. 797 301 022

„Promocja książki *Słoneczne jutro* Ewy Bauer” – godz. 18.00

Promocja książki *Słoneczne jutro* w nowej serii *Kolory uczuć*. Ewa Bauer – z wykształcenia prawniczka, w sercu związana z literaturą. Mieszka w Krakowie, interesuje się psychologią, włada językiem hiszpańskim i uwielbia podróże, a najczęściej odwiedzanym przez nią miejscem jest Barcelona. Miłośniczką *Małego Księcia*. Posiada kolekcję ponad 40 tłumaczeń tej książki na różne języki. Zadebiutowała powieścią *W nadziei na lepsze jutro*, która – wraz z jej kontynuacją *Kruchością jutra* – doczekała się wznowienia. Jest autorką powieści psychologiczno-obyczajowej *Kurhanek Maryli*.

► 14 marca

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26 tel. 12 645 95 27

„Czy znacie Wróżkę-Czarownicę?” – godz. 13.00

Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla dzieci, podczas którego omawiana będzie historia napisana przez Elżbietę Pałasz o współczesnej czarownicy pt. *Czy znacie Wróżkę-Czarownicę?*

Filia nr 56 – Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7 tel. 12 642 16 43

„Świąteczne zwyczaje i smakołyki Cecylki Knedelek” – godz. 17.00

Zajęcia dla rodzin z dziećmi w ramach Klubu Słuchającego Malucha, podczas których na podstawie książki Joanny Krzyżanek o Cecylce Knedelek uczestnicy zosta-

Kapsuła pamięci cz. 2 – Pani Celina

Historia i działalność Biblioteki to nie tylko lokal, wyposażenie, księgozbiór, ale również ludzie, bibliotekarze, bo to o nich chcę dziś napisać. Będzie trochę inaczej niż poprzednio, bo udało się nawiązać kontakt z Panią Celiną – przewodniczką po bibliotekach czasów PRL-u, niezwykle osobą, która zechciała poświęcić mi trochę czasu.

Dlaczego akurat bibliotekarstwo? Odpowiedź znalazłam już wcześniej w opasłych tomach starych kronik. Pani Celina tylko ją potwierdziła. Prawdziwych bibliotekarzy łączą dwie rzeczy – to miłość do książek i sympatia do ludzi. Bez tego nie da się dobrze wykonywać zawodu.

czyć na taką bezinteresowną pomoc? Pracę w bibliotece wykonywały osoby z różnym wykształceniem, nie zawsze bibliotekarskim. Z biblioteki lat swojego dzieciństwa pamiętam, że była to emerytowana nauczycielka. Pracowały też osoby zatrudnione na innych etatach poza biblioteką, dlatego niektóre filie były czynne tylko popołudniami. W latach 50. i 60. były to najczęściej trzy dni w tygodniu, z podziałem na godziny dla dorosłych i dzieci. Kiedy pojawili się pierwsi absolwenci Liceum Bibliotecznego, sytuacja zaczęła się poprawiać. Młodzi adepci bibliotekarstwa nie mieli problemów ze znalezieniem pracy, ale nie mogli jej podjąć w dowolnym miejscu. Istniały

W pierwszym artykule pisałam o trudnej sytuacji lokalowej w powojennych bibliotekach. Czy to mogło stanowić przeszkodę? Pozwolę sobie zacytować jedną z bibliotekarek ... *jeśli ludzie lubią swój zawód, nie odstraszą ich żadne, nawet najgorsze warunki*. Jeśli panie (nie znalazłam żadnego wpisu uczynionego męską ręką) były operatywne, wszystko można było zrobić. Nie mogę się oprzeć, żeby nie przedstawić tu zabawnej historii z początku lat 70. Chodziło o wykonanie napisów na zewnątrz i wewnątrz jednej z filii. Cena za usługę była dość pokaźna. *Nie wiedziałam, jak to przeforsować w dyrekcji. Posłałam więc załatwić sprawę napisów na zewnątrz do dr. Zająca, a sprawę napisów wewnątrz do dr. Korpały. Uzyskałam zgodę, a co było później, jakie zdziwienie księgowej – to już nie moja sprawa. Czy można tej pani odmówić sprytu?*

Problemy pojawiały się nie tylko z wyposażeniem biblioteki. *Miałam trudności z przywożeniem książek, gdyż tramwaj nie dojeżdżał jeszcze na ul. Mogiłską, ale gdy poprosiłam młodzież, żeby to jakoś zorganizowali, na wyścigi zgłaszali się do pomocy – zapisała w kronice jedna z bibliotekarek. Ciekawe, czy dziś też moglibyśmy li-*

„nakazy pracy” i absolwentów kierowano na wieś, gdzie były największe problemy kadrowe. W takiej podkrajowskiej wsi zaczęła pracę Pani Celina. Dojechała tam można było tylko pociągiem i z tym wiąże się pewna rodzinna historia. Pani Celina zawsze miała trudności z oderwaniem się od obowiązków i na stację kolejową docierała w ostatniej chwili. Tak też było pewnego czerwcowego dnia 1957 roku, gdy była już w zaawansowanej ciąży. Kiedy zobaczyła, że jej pociąg właśnie wjechał na stację, postanowiła biec, aby do niego wsiąść. Zdążyła, ale na drugi dzień urodziła córkę. Kim mogła zostać dziewczynka, która przyszła na świat w takich okolicznościach? Oczywiście bibliotekarką.

Trudno uwierzyć, ale w znalezionym wycinku prasowym z 1975 roku widniał nagłówek *Bibliotekarze pilnie poszukiwani*. Autor artykułu donosił, że w bibliotekach publicznych tylko 7% zatrudnionych może pochwalić się wyższym wykształceniem kierunkowym. Trzeba przyznać, że władza dostrzegła problemy kadrowe bibliotek i dążyła do poprawy sytuacji. *My chcemy zrobić ze wszystkich robotników i wszystkich chło-*

dokończenie s. 10 →

Pikselowe pejzaże

Od 1 marca w Filii nr 25 przy ul. Fałata 2 można podziwiać wystawę *Pikselowe pejzaże* Michała (Mike'a) Fullartona. To pierwsza

w Krakowie indywidualna wystawa tego szkockiego artysty. Studia z rysunku i malarstwa ukończył w Duncan of Jordanstone College of Art and Design w Dundee. Wystawiał w wielu galeriach w Anglii, głównie malarstwo abstrakcyjne, do którego ma wielkie upodobanie.

Na krakowskiej ekspozycji prezentuje kilka ostatnich, dużych mozaikowych kompozycji sztuki abstrakcyjnej zwanych przez artystę *pikselowymi pejzażami*. Obrazy te są szalenie kolorowe z wyważoną temperaturą barw ciepłych i zimnych, choć są i dwa monochro-

matyczne. Malowane są matowym akrylem na płótnie z dodatkowym efektem szklanej faktury w wybranych miejscach, uzyskanej dzięki specjalnej farbie typu glass.

Barbara
Zajączkowska

Zapraszamy na wystawę
oraz stronę artysty
<https://www.mikefullerton.com>.

ną zapoznani ze świątecznymi zwyczajami i smakołykami. W trakcie spotkania zostanie przygotowany koszyk wielkanocny.

► 15 marca

Filia nr 2 / ul. Krakowska 29 tel. 12 422 92 43

„Gitarą klasyczną – budowa i funkcje” – godz. 9.30

Zajęcia dla przedszkolaków prowadzone przez uczennicę szkoły muzycznej II stopnia Monikę Michniak. Dzieci zostaną zapoznane z budową gitary klasycznej, a także będą mogły z bliska zobaczyć mechanizm działania tego instrumentu. W trakcie spotkania przewidziano mini koncert.

Filia nr 20 / ul. Opolska 37 tel. 797 301 027

„Na wielkanocnym stole” – godz. 10.00

Głośne czytanie wierszy i fragmentów książek przybliżających zwyczaje związane ze Świątami Wielkanocnymi. W trakcie zajęć przewidziano wykonanie ilustracji przedstawiającej koszyk ze święconką oraz wyjaśnienie symboliki jego zawartości.

Filia nr 20 / ul. Opolska 37 tel. 797 301 026

„Teatr realnego życia – opowieść o naturze człowieka” – godz. 15.00

Dyskusja czytelnicza o książce *Skaza* Magdaleny Tulli – pisarki i tłumaczki, wielokrotnie nominowanej do nagrody NIKE, uhonorowanej w 1995 roku Nagrodą Fundacji im. Kościelskich.

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26 tel. 12 645 95 27

„Sprawa Rembrandta Daniela Silvy” – godz. 17.00

Dyskusyjny Klub Książki zaprasza na rozmowę o pełnym zaskakujących zwrotów akcji kryminale *Sprawa Rembrandta Daniela Silvy*. Zgodnie z sugestią zawartą w tytule, książka dotyczy kradzieży jednego z cennych obrazów słynnego malarza.

► 16 marca

Filia nr 45 – Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa

ul. Teligi 24 tel. 797 024 019

„Pierwsza dama teatru, czyli o Helenie Modrzejewskiej” – godz. 10.30

Helena Modrzejewska – właściwie Jadwiga Helena Misel, po ślubie Chłapowska – polska aktorka specjalizująca się w rolach szekspirowskich i tragicznych. Pseudonim Modrzejewska przybrała na początku kariery scenicznej. W Warszawie przez 8 lat występów osiągnęła status gwiazdy. Jak potoczyło się dalsze życie oraz w jaki sposób rozwinęła się kariera artystyczna pierwszej damy teatru uczestnicy dowiedzą się podczas wykładu Krystyny Maśnik.

Filia nr 52 / os. Na Stoku 1 tel. 12 645 29 52

„Warsztaty origami – cuda z papieru” – godz. 17.00

Zajęcia dla dzieci wczesnoszkolnych, podczas których uczestnicy będą uczyć się sztuki origami. W czasie spotkania przewidziano wykonanie figurek zwierząt z kolorowego papieru.

Filia nr 56 – Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7 tel. 12 642 16 43

„Planszowisko” – godz. 17.00

Rozgrywki dla dzieci w wieku 8–11 lat w planszówki uczące współpracy oraz kreatywnego i logicznego myślenia.

► 17 marca

Filia nr 45 – Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa

ul. Teligi 24 tel. 797 024 019

„Play Strindberg” – godz. 10.00

Pokaz zarejestrowanego na DVD przedstawienia Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej *Play Strindberg* na podstawie utworu Friedricha Dürrenmatta w reżyserii Tadeusza Bradeckiego. Spotkanie adresowane do Seniorów.

► 19 marca

Filia nr 49 / os. Tysiąclecia 42 tel. 12 648 50 69

„Podaruj sobie książkę” – w godzinach otwarcia biblioteki

do 24 marca 2018 roku

W tygodniu, podczas którego obchodzony jest Światowy Dzień Poezji, Filia nr 49 Biblioteki Kraków organizuje akcję bookcrossingową. Wymianą objęte są książki niezniszczone, wydane po 2000 roku.

Filia nr 22 / ul. Sienkiewicza 2 tel. 797 301 004

„Dzień Poezji. Wiersze przy Alejach Trzech Wieszców” – godz. 19.00

Spotkanie z okazji Światowego Dnia Poezji, podczas którego krakowscy poeci będą czytać wiersze Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego i Zygmunta Krasińskiego.

Spotkanie poprowadzi Marta Półtorak – dziennikarka, poetka, historyk, animatorka kultury. Współpracowała m.in. ze Stowarzyszeniem Pisarzy Polskich, Centrum Kultury Podgórze, Instytutem Myśli Józefa Tischnera, Krakowskim Forum Kultury, Biblioteką Kraków, Austriackim Forum Kultury, Stowarzyszeniem Dziennikarzy Polskich oraz Instytutem Pamięci Narodowej. Absolwentka Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie na kierunkach: historia i dziennikarstwo. Autorka 3. tomików poezji oraz licznych artykułów o wystawach sztuki współczesnej publikowanych na portalu Wiadomosci24.pl i Art o Sztuce.

► 20 marca

Filia nr 43 / ul. Gen. Jasińskiego 32 tel. 797 024 002
„Pierwsza dama teatru, czyli o Helenie Modrzejewskiej”
– godz. 11.00

Helena Modrzejewska – właściwie Jadwiga Helena Misel, po ślubie Chłapowska – polska aktorka specjalizująca się w rolach szekspirowskich i tragicznych. Pseudonim Modrzejewska przybrała na początku kariery scenicznej. W Warszawie przez 8 lat występów osiągnęła status gwiazdy. Jak potoczyło się dalsze życie oraz w jaki sposób rozwinęła się kariera artystyczna pierwszej damy teatru uczestnicy dowiedzą się podczas wykładu Krystyny Maśnik.

Filia nr 54 / os. Młodości 8 tel. 12 644 13 22
„Poezja w duecie” – godz. 16.30

W przeddzień Światowego Dnia Poezji spotkanie z krakowskimi poetkami – Władysławą Adą Czulią i Ewą Zalewską. Władysława Ada Czulią to autorka wydanych własnym nakładem tomików poetyckich pt. *W zupełnie starym stylu* i *Życie w rymy zaplątane*. W trakcie spotkania zaprezentuje najnowsze wiersze satyryczne, napisane dzięki uczestnictwu w warsztatach literackich prowadzonych przez Andrzeja Warzechę w Galerii Fundacji Sztuki Osób Niepełnosprawnych *Starańczyk*. Ewa Zalewska szlifuje swój język poetycki na warsztatach pod kierunkiem Andrzeja Warzechy, ponadto będąc członkinią Bronowickiego Stowarzyszenia Przyjaciół Sztuk Wszelkich, poezją uświetnia wernisaże i inne imprezy organizowane przez Stowarzyszenie.

Filia nr 56 – Oddział dla Dorosłych
os. Zgody 7 tel. 12 644 40 72

„Szlakiem świątyni nowohuckich” – godz. 17.00

Prelekcja dotycząca kościołów Nowej Huty – historii i ich walorów zabytkowych.

► 21 marca – Światowy Dzień Poezji

Filia nr 56 – Oddział dla Dzieci i Młodzieży
os. Zgody 7 tel. 12 642 16 43
„Wielkanocne specjalny” – godz. 10.00–15.00

Kiermasz prac plastycznych podopiecznych Stowarzyszenia Pomocy Socjalnej Gaudium et Spes. Prace o tematyce świątecznej będą miłym prezentem dla rodziny i przyjaciół.

Filia nr 21 – Wypożyczalnia dla Dorosłych
ul. Królewska 59 tel. 797 301 021
„W kolejce do nieba, czyli prezentacja wybranych wierszy ks. Jana Twardowskiego” – godz. 13.00–14.00

W ramach Światowego Dnia Poezji prezentacja wybranych wierszy ks. Jana Twardowskiego z tomiku *W kolejce do nieba*.

Filia nr 49 / os. Tysiąclecia 42 tel. 12 648 50 69
„O komunikacji między sobą” – godz. 17.00–19.00

Zajęcia edukacyjne o historii, kulturze i regionie przeznaczone dla najmłodszych czytelników biblioteki. Dzieci zostaną zapoznane z przykładami dobrego dialogu oraz wykonają różne ćwiczenia tematyczne. Na koniec spotkania wykonają pracę plastyczną. Konieczne wcześniejsze zapisy w Filii.

Filia nr 56 – Oddział dla Dorosłych
os. Zgody 7 tel. 12 644 40 72
„Środek Motka – Pisanki” – godz. 17.00

Zajęcia dla miłośników rękodziela, podczas których uczestnicy wykonają i ozdobią jajka wielkanocne. Zajęcia przeznaczone dla Seniorów.

Filia nr 26 / ul. Komorowskiego 11 tel. 797 301 003
„Zarządzanie zasobami emocjonalnymi – Управління емоційними ресурсами” – godz. 18.00–19.00

Wieczór poezji Mariusza S. Kusiona publicysty, poety, animatora kultury, działacza organizacji pozarządowych, trenera nauki. Artysta ukończył studia na Uniwersytecie Jagiellońskim na kierunkach prawo i stosunki międzynarodowe.

Podróże niekoniecznie biblioteczne

Z ostatniego rajy na ziemi – Tybet Ameryki Południowej

13 lutego 2018 roku w Oddziale dla Dorosłych Filii nr 56 Biblioteki Kraków prelekcję o tytule *Z ostatniego rajy na ziemi – Tybet Ameryki Południowej* wygłosił czeski podróżnik Michał Marek.

Od 2014 roku w okresie wakacyjnym pracuje, jako rezydent biura podróży, a w wolnym czasie podróżuje po świecie. Jak przyznaje: *od 15 roku życia marzyłem, aby każdego lata pra-*

cować w ciepłych krajach – dotychczas udaje się to marzenie spełniać. W 2014 roku pracował w Maroku, następnie w 2015 roku w Turcji, by w latach 2016 i 2017 znów powrócić do Maroka. Czas wolny od pracy ma wypełniony podróżami i zwiedzaniem okolicy.

W trakcie prelekcji i prezentacji przygotowanej dla czytelników Biblioteki Kraków, podróżnik opowiedział o wyprawie na Wyspy Galapagos, do Ekwadoru, Boliwii, Gwatemali, Meksyku, Peru i USA. Michał Marek dopiero uczy się polskiego, jednak pomimo bariery językowej znakomicie radził sobie, opisując faunę i florę odwiedzonych krajów oraz opowiadając ciekawostki. Każdy z przykładów obrazował fantastycznymi zdjęciami z podróży.

Prelekcje planowane są również w bibliotekach w Katowicach i Wrocławiu. Obecnie podróżnik marzy, aby móc zwiedzić wszystkie kraje świata, czego z całego serca mu życzymy.

Tekst i fotografia: Jolanta Oleksa

dokończenie ze s. 8 →

*pów ludzi kulturalnych i wykształconych i z czasem uczynimy to – to wypowiedziane przez Józefa Stalina zdanie chętnie powielają propagandowe wydawnictwa pierwszej połowy lat 50. Niestety, to władza wskazywała kierunki, w których kultura mogła się rozwijać. Dotyczyło to także bibliotek. Edward Ochab nazwał bibliotekarzy żołnierzami rewolucji kulturalnej w służbie narodu budującego socjalizm, wezwał ich do udziału w życiu politycznym i do podnoszenia poziomu ideologicznego mas pracujących. Wprowadzono m.in. listy lektur złe obecnych w bibliotece. Nie da się ukryć, że bibliotekarze stali się w ten sposób niejako przymusowymi pomocnikami cenzora. Ważne jest, że wielu wychodziło z założenia, że *dłużej kultury niż cenzury* i zwyczajnie robili swoje. Pisząc o bibliotekarzach nie sposób pominąć kilku nazwisk związanych z tzw. centralą, czyli siedzibą Dyrekcji, która mieściła się przy ulicy Franciszkańskiej. Na stronach Kronik często przewijają się nazwiska wieloletniego dyrektora dr. Józefa Korpały, który *osobiście sprawdzał przygotowanie placówek do pracy oraz instruktorek Alicji Warmuzek, czy Marii Pieniążek, które chętnie udzielały cennych wskazówek i rad dotyczących wiedzy zawodowej, zwłaszcza młodym bibliotekarzom*. Pojawia się też wiele innych nazwisk ludzi, którzy zostawili trwały ślad w bibliotekarstwie.*

Kiedy przeglądałam stare Kroniki zdawałam sobie sprawę, że wielu z nich odeszło już na zawsze lub jak Pani Celina przebywają na zasłużonej emeryturze. To byli wspaniali ludzie, pełni pasji i zaangażowania, a pamiętać o nich powinna być zachowana. Oto jeden z wpisów: *Muszę powiedzieć, że te 20 lat pracy przeszło w wielkim zadowoleniu i z poczuciem dobrze spełnionej pracy. Dla mnie ta praca dawała wiele zadowolenia, wyżywałam się w niej i nie zamieniłabym jej na żadną inną. To samo czuje Pani Celina, choć w jej przypadku tych lat było dużo więcej. Wiem, że miejsca jest mało, ale nie mogę się oprzeć, aby nie zacytować jednej z bibliotekarek oddziału dla dzieci tuż przed przejściem na emeryturę: *Wchodzi dziecko do biblioteki, po szkole dopiero z wyładowanym tornistrem. Siada przy stole, wyciąga nogi. Po chwili mówi „Życie jest ciężkie”. Moim zadaniem było, aby nim wyjdzie mój Czytelnik – zmienił zdanie*. I niech to będzie wskazówką dla kolejnych pokoleń bibliotekarzy.*

Krystyna Wicińska-Liwacz
Fotografie:
Archiwum Biblioteki Kraków

Peloponez

Jest rok 2010. W Grecji kryzys paliwowy. Zdrowy rozsądek podpowiada, by wybrać inny kierunek w czasie urlopu, ale ceny noclegów są tak bajecznie niskie, że decyzja zapada szybko: Peloponez, region Achaja, miejscowość Kalogria. Jedziemy grupą – 7 osób. Trasa już nam znana, więc na obwodnicy Bukaresztu nie jesteśmy zaskoczeni widokiem handlarzy z polami kurtek wypchanymi „oryginalnymi” produktami słynnych marek. Nasz niepokój budzi dwójka dzieci, które podczas postoju w Macedonii pojawiają się znikąd przy otwartym bagaż-

pustynny. Podobno to Atena podarowała mieszkańcom Peloponezu pierwszą sadzonkę drzewa oliwnego, która przyjęła się na tej nieurodzajnej ziemi.

Upały sierpniowe zniechęcają do zwiedzania, Olimpię musimy jednak zobaczyć. Czy to możliwe, że starożytne igrzyska odbywały się w takim skwarze? Kąpiel w morzu to oczywisty wybór po powrocie. Wieczorem dzwoni do nas Ioanna:

- Kochani, wystarczy wam paliwa, aby wyjechać z Grecji?

- Wystarczy, aby przejechać jakieś 40 kilometrów...

niku i żądają chipsów. Nie mamy, dostają po paczce chińskiej zupki i wtedy musimy błyskawicznie odjeżdżać. Ze wszystkich stron biegną do nas dzieciaki, które też mają swoje potrzeby.

Do Kalogrii docieramy około pierwszej w nocy. *Villa Manolia*, nasze miejsce pobytu, to przepiękny biały bungalow z dachem krytym czerwoną dachówką, otoczony murem. Ioanna, właścicielka, zostaje z nami na noc, nie chce nocą wracać do swojego mieszkania w Atenach. Dostajemy krótkie instrukcje: szklanych drzwi zasuwac nie trzeba, ale moskitiery koniecznie, ze względu na skorpiony. Śpimy na ciemnobrązowym łożu z tiulowym baldachimem.

Widok okolicy kolejnego dnia rano jest dla nas sporym zaskoczeniem: przed nami rozpościera się skalista góra o czerwonym zabarwieniu, w ogrodzie dojrzewają winogrona i bakłazany. Wokół stare gaje oliwne, w których szukają cienia rachityczne krowy. Poza tym, krajobraz jest niemal

Chwilę później jeździmy po okolicznych stacjach benzynowych, pracownicy bezradnie rozkładają ręce. Nie mają czym handlować, więc bez stresu biesiadują z rodzinami przy pustych dystrybutorach. Siesta trwa teraz dla nich cały dzień. Kiedy poziom benzyny w baku auta jest już krytyczny, nad moim mężem lituje się właściciel jednej ze stacji:

- Przyjacielu, pomogę ci. I rzeczywiście pomaga, odlewając trochę z własnego auta, dzięki czemu możemy jechać dalej. W końcu znajdujemy stację, na której paliwo jakimś cudem jest. Ustawiamy się w kolejce i po dwóch godzinach szczęśliwi odjeżdżamy.

Takich właśnie Greków pamiętam – życzliwych, otwartych, rodzinnych. Powrót na Peloponez to moje marzenie. Zobaczyć Spartę, Tajget, Mykeny. Morze Jońskie, lazururowe i ciepłe. Mogłabym się spakować – choćby dziś.

Maria Mazur-Prokopiuk
Fotografie: Michał Prokopiuk

we. Jest autorem publikacji naukowych oraz popularnonaukowych. Publikował w wydawnictwach pokonkursowych, na poetyckich pocztówkach, w antologiach i pismach literackich *Akant*, *Szafa*, *Protokół Kulturalny*, *Migotania*, *PKPzin*, *Lamelli*, *Okolice Poetów*, *2Miesięcznik*. *Pismo ludzi przełomowych*, *Wobec* i *Журнал Бцесім* (Kijów). Utwory jego tłumaczono na język angielski, włoski i ukraiński. Zadebiutował w 2015 roku tomem pt. *Zarządzanie zasobami emocjonalnymi*, którego wersja dwujęzyczna, polsko-ukraińska ukazała się w 2017 r. Podczas wieczoru zaprezentowana zostanie poezja z tego tomiku. Wieczór uświetni grający na gitarze Sasha Khmilovski – bard z Ukrainy. Spotkanie w ramach Światowego Dnia Poezji.

► 22 marca

Filia nr 13 / ul. Dzielskiego 2 tel. 12 412 30 00 „Tradycje świąteczne” – godz. 10.00

Spotkanie dla młodszych czytelników biblioteki. W trakcie zajęć uczestnicy porozmawiają o tradycjach i zwyczajach związanych z Wielkanocą. W programie przewidziano także głośne czytanie i wykonanie prostych prac plastycznych. Prosimy o wcześniejsze zgłoszenie udziału w zajęciach.

Filia nr 20 / ul. Opolska 37 tel. 797 301 027 „Stacja: Poezja” – godz. 10.00

Z okazji Światowego Dnia Poezji i przypadającej 90. rocznicy urodzin poetki Joanny Kulmowej spotkanie dla najmłodszych czytelników, podczas którego przewidziano głośne czytanie wierszy jej autorstwa.

Filia nr 55 / os. Teatralne 25 tel. 12 644 40 46 „Poetycki świat malucha” – godz. 10.00

Zajęcia, podczas których najmłodszy czytelnicy zostaną zapoznani z wybranymi wierszykami i sami spróbują stworzyć krótkie utwory poetyckie z wykorzystaniem obrazków. Zajęcia zorganizowane w ramach Światowego Dnia Poezji.

Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29 tel. 797 301 005 „Ram, pam, pam! Szukam wiosny tu i tam!” – godz. 11.00

Głośna lektura opowiadania Magdaleny Kiełbowicz *A jednak wiosna!* połączona z rozmową na temat budzącej się do życia przyrody, a także rozwiązywaniem rebusów.

Filia nr 21 – Oddział dla Dzieci ul. Królewska 59 tel. 797 301 020 „Wiosenne spotkania z książką” – godz. 11.00

Głośne czytanie książek o tematyce wiosennej. Zajęciom towarzyszyć będą zagadki i rebusy oraz zabawy plastyczne.

Filia nr 56 – Oddział dla Dorosłych os. Zgody 7 tel. 12 644 40 72 „Dubaj: prawdziwe oblicze – dyskusja czytelnicza” – godz. 17.00

Dyskusja czytelnicza poświęcona książce polskiego dziennikarza i podróżnika, odkrywcy źródła Amazonki Jacka Pałkiewicza, który w publikacji ukazuje prawdziwe oblicze Dubaju.

► 23 marca

Filia nr 54 / os. Młodości 8 tel. 12 644 13 22 „Woda to życie” – godz. 9.30

Spotkanie dla dzieci przedszkolnych organizowane z okazji Światowego Dnia Wody, podczas którego uczestnicy wysłuchają bajek ekologicznych, a także porozmawiają o wodzie, jako źródle życia na Ziemi. W trakcie zajęć przewidziano okolicznościowe kolorowanki.

► 26 marca

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych ul. Królewska 59 tel. 797 301 021 „W świecie barw i faktur – wystawa prac uczniów Liceum Plastycznego w Nowym Wiśniczu” – w godzinach otwarcia biblioteki do 30 kwietnia

Wystawa prezentuje prace wykonane w różnych technikach tkackich przez uczennice Liceum Plastycznego im. Jana Matejki w Nowym Wiśniczu, według ich autorskich projektów. Specjalizacja tkanina artystyczna, dzięki dużej inwencji, swobodzie i fantazji, pozwala uczniom tworzyć niepowtarzalne kompozycje z różnych surowców, stosując tradycyjne techniki tkackie oraz wykorzystując własne poszukiwania nowych rozwiązań technicznych.

► 29 marca

Filia nr 20 / ul. Opolska 37 tel. 797 301 026
„Pobudka! To już wiosna!” – godz. 10.00

Głośne czytanie fragmentów książki Barbary Gawryluk *Gwizdek, przygody tatrzańskiego świstaka* oraz pogadanka na temat przyrody budzącej się do życia w okresie wiosennym.

Filia nr 20 / ul. Opolska 37 tel. 797 301 026
„Greckie wakacje – zielona wyspa Korfu” – godz. 15.00

Finisaż wystawy fotografii Ewy Maciejczyk i Janusza Gajewskiego. Fotografia to pasja życiowa autorów. Obydwoje uwielbiają podróżować, zachwycać się otaczającym światem i uwieczniać niezapomniane chwile w migawce aparatu. Ewa Maciejczyk fotografuje architekturę, przyrodę, człowieka w życiu codziennym, przede wszystkim jednak skupia się na zajęciach nocnych. Od 2015 roku jest członkiem Krakowskiego Klubu Fotograficznego. Janusz Gajewski utrwała na fotografiach atmosferę i klimat Krakowa. Lubi spędzać czas na łonie natury, również tam nie rozstaje się ze swoim aparatem, wyławiając niesamowite ujęcia. Od 2001 roku należy do Krakowskiego Klubu Fotograficznego. Obydwoje mają na swoim koncie wiele wystaw indywidualnych i grupowych.

**Spotkania w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”
ul. Szczepańska 1**

► 2 marca

Poezja Grupy Poetyckiej Desant z Sieradza – godz. 18.00

Prowadzenie: Jacek Sojan

Wystąpią: Robert Marcinkowski – gitara, śpiew, Agnieszka Jarzębowska i grupa Desant

Grupa Poetycka *Desant* powstała dzięki spotkaniom *Poniedziałki z poezją*, które odbywają się w Centrum Informacji Kulturalnej w Sieradzu. Nazwa oraz pomysł stworzenia nieformalnej grupy zrodziły się w maju 2014 roku. Od tamtej pory grupa wspólnie organizuje wydarzenia poetyckie oraz bierze udział w spotkaniach literackich na terenie Polski.

► 6 marca

Spotkanie Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich. – godz. 17.30

Prezentacja książki pt. *Dziedzictwo i pamięć Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej* pod redakcją Tadeusza Skoczka, wydanej przez Muzeum Niepodległości w Warszawie.

► 13 marca

Teresa Weber *Sztuka umierania* – wiersze egzystencjalne – 18.00

Prowadzenie: Joanna Krupińska-Trzebiatowska

Teresa Weber – doktor nauk medycznych, specjalista anestezjologii i intensywnej terapii oraz medycyny paliatywnej, nauczyciel akademicki. Pracuje w Szpitalu Klinicznym.

► 14 marca

Świtanie – 18.00

Prowadzenie: Bronisław Maj, Zbigniew Fałtynowicz

Promocja tomiku poezji Leszka Aleksandra Moczulskiego *Świtanie* i zbiorów tekstów krytyczno-literackich o jego twórczości.

► 16 marca

Promocja książki Witolda Banacha *Radziwiłłowie* – godz. 18.00.

Prowadzenie: Marta Półtorak

Witold Banach – historyk, pisarz, działacz kulturalny. Organizator i dyrektor Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego. Prozaik, autor słuchowisk, esejów, wierszy i opowiadań związanych z fantastyką naukową.

► 20 marca

Promocja książki Andrzeja Krzysztofa Torbusa *Trzy pocałunki* – godz. 18.00

Oprawa muzyczna: Robert Marcinkowski – wokół i gitara

Słowo krytyczne i prowadzenie: Magdalena Węgrzynowicz-Plichta

Andrzej Krzysztof Torbus – poeta, prozaik, krytyk literacki. Studiował filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim. Współzałożyciel legendarnej Grupy Po-

Polecamy dorosłym

Pawlikowskiego wspomnienia rodzinne

Kilka lat temu, wędrując po lwowskim Cmentarzu Łyczakowskim, słuchałem opowieści przewodnika oprowadzającego turystów ukraińskich. Zatrzymali się przy mogile Artura Grottgera. Popłynęła opowieść o wielkiej miłości artysty i Wandy Monné, wywodzącej się ze szlachty niderlandzkiej, która się – nie wiadomo dlaczego, jak powiedział przewodnik – *spojłaczyła*. Wanda Monné wyszła za mąż za Młodnickiego – kolegę Artura Grottgera, ich córką była Maryla Wolska – legendarna postać lwowskiego świata artystycznego. Maryla Wolska, z kolei, miała pięcioro dzieci, a wśród nich dwie córki, Beatę Obertyńską – poetkę i Lelę Pawlikowską – malarkę.

Nakładem Wydawnictwa Znak ukazała się u schyłku roku 2017 książka, będąca pamiętnikarskim zapisem pióra Kaspra Pawlikowskiego. Książka nosi tytuł *Z Medyki wspomnienia rodzinne*. Autor jest synem Leli Pawlikowskiej, jego chrzestną matką była Beata Obertyńska, a babcią Maryla Wolska... Dzięki książce Kaspra Pawlikowskiego odległe czasy stają się nam bliskie. Postaci przywołane na jej kartach pojawiają się tak blisko nas. Lwów, Medyka, Zakopane i Kraków czasów schyłku XIX w., pierwszych dekad XX w., w końcu dramat II wojny światowej, który zniszczył Medykę, zniszczył świat Pawlikowskich.

Wspomnienia Kaspra Pawlikowskiego bogato ilustrowane są fotografiami znanych postaci z jego rodziny. Książkę posłowiem opatrzył prof. Wojciech Ligęza, który zauważa, że ta książka „jest kroniką rodzinnego kręgu, galerią portretów osób zasłużo-

nych dla polskiej kultury”, a także jest kontynuacją wydanych wcześniej memuarów „z tego samego rodzinnego kręgu. Wymienić tu należy przede wszystkim *Wspomnienia* Maryli Wolskiej i Beaty Obertyńskiej oraz *Pamiętnik: Medyka – Kraków – Zakopane*” oraz pisma Jana Gwalberta i Jana Gwalberta Henryka Pawlikowskich czy *Ze wspomnień szczęściarza* Jacka Woźniakowskiego.

Obok książki Kaspra Pawlikowskiego nie można przejść obojętnie, trzeba ją przeczytać.

Janusz M. Paluch

Pawlikowski K., *Z Medyki wspomnienia rodzinne*, Kraków: Znak, 2017.

Titanic zacumował w Krakowie

Od 9 lutego w Forum Przestrzennym, dawnym Hotelu Forum, można zobaczyć wystawę poświęconą transatlantykowi, który zatonął ponad sto lat temu.

Na wystawie *Titanic – prawdziwa historia* można zobaczyć ponad 200 oryginalnych rzeczy, zdjęć i dokumentów z pokładu statku, a także wnętrza zrekonstruowane w skali 1:1. Ekspozycja jest niezwykła, znajdują się tam prawdziwe artefakty, wydobyte z wraku z dna oceanu. Badacze od lat 80. wydobywali na powierzchnię przedmioty, które należały do pasażerów luksusowego statku.

Na pomysły wystawy wpadł szwedzki marynista Claes G. Wetterholm, który uczestniczył w czterech ekspedycjach. Pozostałe eksponaty zostały подарowane przez krewnych pasażerów.

Wystawę warto zobaczyć nie tylko z względu na przedmioty osobiste czy naczyń, biżuterię, ale też ze względu na ludzi. Ekspozycja przedstawia historie wybranych pasażerów, ich sytuacje życiowe, powody wyboru rejsu, które często były przypadkowe. Zwiedzający mogą poczuć się jak pasażerowie. Wchodząc, każdy z gości otrzymuje kartę pokładową z danymi autentycznego podróżującego, by na końcu zwiedzania poznać jego los.

Wystawę można zobaczyć do końca czerwca 2018 r. Wcześniej, aby przypomnieć sobie to tragiczne wydarzenie, zachęcam do przeczytania książki *Titanic. Pamiętna noc* Waltera Lorda dostępnej w Filii nr 9, 12, 52,

Ludmiła Guzowska

Kalendarium krakowskie

- 6.03.1938** – w Krakowie ur. się Krystyna Szlaga (zmarła 27.02.2016 w Krakowie) – poetka, autorka sztuk scenicznych oraz słuchowisk. Debiutowała na łamach tygodnika *Życie Literackie*. Była wieloletnią redaktorką Polskiego Radia. W 2009 r. została uhonorowana nagrodą Krakowska Książka Miesiąca za tom wierszy *Poezje wybrane*.
- 10.03.1946** – ukazał się pierwszy numer dziennika polityczno-informacyjnego *Echo Krakowa*. Na łamach pisma promowano też życie kulturalne miasta, ogłaszano konkursy, organizowano akcje kulturalne, tj. *Dni Krakowa* i *Biesiada Poetycka*. W 1997 r. pismo przestało się ukazywać z powodu bankructwa.
- 13.03.1988** – zmarł w Krakowie Tomasz Weiss (ur. 7.03.1929 w Stanisławowie) – historyk literatury, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, zajmował się przede wszystkim okresem modernizmu oraz krakowskim środowiskiem literackim przełomu XIX i XX wieku. Jest autorem m.in. publikacji: *Legenda i prawda Zielonego Balonika* oraz *Cyganeria Młodej Polski*.
- 13.03.2008** – w Krakowie zmarł Andrzej Kruczyński (ur. 14.09.1918 w Bielsku-Białej) – aktor, od 1947 r. do śmierci związany z Teatrem im. J. Słowackiego w Krakowie. Był wykładowcą PWST w Krakowie. Zagrał ponad 150 ról teatralnych oraz kilka ról filmowych.
- 14.03.1928** – w Krakowie ur. się Józef Dużyk (zmarł 11.05.2000) – bibliotekarz, literaturoznawca, historyk, publicysta. Przez całe życie zawodowe był związany z Biblioteką Naukową PAU i PAN w Krakowie, gdzie zajmował się głównie zbiorami specjalnymi. Współpracował m.in. z *Dziennikiem Polskim*, był autorem licznych publikacji poświęconych życiu kulturalnemu Krakowa oraz artystom młodopolskim.

od lewej: Stanisław Dziedzic, Józef Dużyk i Tadeusz Malak. Tejmajerówka ok 1996

- 19.03.1928** – zmarł Tadeusz Browicz (ur. 15.10.1847 we Lwowie) – lekarz, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Odkrywcą pałeczki duru brzuszego, twórca teorii powstawania żółtaczek. Przyczynił się do wzbogacenia polskiego słownictwa medycznego, czego owocem był opublikowany w 1905 r. *Słownik lekarski polski*. Był założycielem Towarzystwa Higienicznego Krakowa.
- 20.03.1998** – zmarł Maciej Słomczyński (ur. 10.04.1920 w Warszawie) – pisarz i tłumacz, od lat powojennych związany z Krakowem. Swoje powieści kryminalne podpisywał pseudonimem Joe Alex. Przełożył m.in. *Ulisesa* i *Podróż Guliwera* oraz wszystkie dzieła Williama Szekspira. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Alei Zasłużonych.
- 21.03.1932** – ur. się Andrzej Bursa (zmarł 15.11.1957) – poeta, prozaik, dramaturg i dziennikarz; zaliczany do kręgu „poetów wyklętych”. Pracował m.in. jako reporter *Dziennika Polskiego* w Krakowie, współpracował z teatrem Tadeusza Kantora *Cricot 2* oraz kabaretem *Piwnica Pod Baranami* i aktywnie uczestniczył w życiu literackim Krakowa. Zmarł nagle w wieku 25 lat, popularność zdobył dopiero po śmierci, stając się legendą literacką młodego pokolenia. Od roku 1967 młodym poetom przyznawana jest Nagroda Literacka im. Andrzeja Bursy ufundowana przez krakowskich krytyków literackich.
- 23.03.1916** – ur. się Stanisław Cieślawski (zmarł w 2009 r.) – jeden z bardziej znanych i zasłużonych krakowskich antykwariarzy, który stworzył po wojnie największy, najprężniej działający antykwariat księgarski w Polsce, mieszczący się przy ul. Sławkowskiej 10 w Krakowie. Dzięki organizowanym przez niego aukcjom wiele bibliotek uzupełniło swoje księgozbiory o cenne dzieła piśmiennicze, zniszczone w czasie wojny.
- 27.03.1914** – w Krakowie ur. się Stanisław Has (zmarł 20.05.1997 w Lublinie) – kompozytor i dyrygent (z wykształcenia prawnik). Kierował Krakowskim Chórem Akademickim UJ, był dyrygentem Orkiestry Polskiego Radia i Telewizji w Krakowie. Na początku lat 60. XX wieku kierował orkiestrą Miejskiego Teatru Muzycznego w Krakowie (obecnie Opery Krakowskiej). Dyrygował też zespołami muzycznymi nagrywającymi muzykę dla potrzeb filmów fabularnych.
- 28.03.1933** – ustanowiono literacką Nagrodę Miasta Krakowa. W późniejszych latach rozszerzono zakres kategorii o nagrody w dziedzinach: nauki i techniki, kultury i sztuki oraz sportu.

opracowanie: Małgorzata Kosmała

etyckiej Tylicz. Pisze także książki dla dzieci, m.in. *Podróż Pana Smoka, Olimpiada w ZOO, Tomek Wskazówka*.

► 26 marca

Światowy Dzień Poezji – godz. 18.00

Krakowski Oddział Związku Literatów Polskich zaprasza na otwarty wieczór poezji. Wiersze autorów z całego świata przeczytają członkowie KO ZLP oraz chętni uczestnicy spotkania.

► 27 marca

Spektakl według opowiadania Alberta Camusa *Upadek* – godz. 18.00

Adaptacja, reżyseria i wykonanie: Stanisław Michno

Scenografia: Maja Woźniak

Partie wokalne: Maria Jazgar

Czas trwania spektaklu 1 godzina 15 min

O monodramie według opowiadania Alberta Camusa „Upadek” rozmyślałam od dawna, właściwie od początku mojej działalności aktorskiej. Wówczas byłam do tej roli za młody, fascynowała mnie jednak zawsze filozofia Camusa, a także bogata możliwość aktorskiej kreatywności, jaką stwarzały jego teksty. Dlatego jako młody aktor Teatru Ludowego w Krakowie wraz z innym aktorem Andrzejem Pi-sarkiem opracowaliśmy inne opowiadanie Camusa p.t. „Obcy”, ten spektakl wystawiliśmy jako monodram i ja występowałam jako Marsoult – młody człowiek uwikłany w zbrodnię i skazany na śmierć. Jeszcze dzisiaj słyszę krzyk Marsoulta na szafocie.

Od tamtego czasu minęły lata i jako stary aktor (obchodzący w zeszłym roku 60-lecie pracy aktorskiej) postanowiłem wrócić do twórczości A. Camusa. „Upadek” bowiem jest wyznaniem właśnie starego człowieka, który przed śmiercią musi wyznać swój grzech. Oto ten wzięty paryski adwokat żyjący w luksusach, pewnej nocy nie udziela pomocy tonącej w Sekwanie dziewczynie. Po latach postanawia odkupić swoją winę, porzuca zawód adwokata i staje się „sędzią – pokutnikiem”. Właśnie w podejrzanym barze Mexico City w Amsterdamie od nowa przeżywa tragedię znad Sekwany, opowiada niezwykle przejmująco o winie i karze i o sobie jako sprawcy tragicznego wydarzenia. Ta właśnie opowieść jest treścią monodramu.

► 28 marca

Krakowska Witryna Fotograficzna. Najlepsze zdjęcia listopada – 18.00

Prowadzenie: Marek Lasyk

Krakowska Witryna Fotograficzna jest inicjatywą fotoreporterów prasowych z terenu Krakowa. Zdjęcia publikują nie tylko na łamach prasy, ale także na blogu www.krakowskawitrynafotograficzna.blogspot.com, który jest odwzorowaniem Witryny umieszczonej przy pl. Wszystkich Świętych 11, w oknie Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK. Z Witryną współpracować mogą wszyscy fotoreporterzy prasowi, którzy pracują dla mediów analogowych lub cyfrowych.

Opracowanie: Jolanta Oleksa

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

KRAKÓW

MIASTO – LUDZIE – ZDARZENIA

Zapraszamy do prenumeraty „Krakowa” w roku 2018

Jesteśmy jedynym pismem poświęconym Krakowowi. Piszemy o kulturze i literaturze, a także współczesnych zagadnieniach, jakimi żyją mieszkańcy Krakowa.

Kontakt: prenumerata@krakow.krakow.pl

tel. 12 222 00 14, 661 22 82 82

www.miesiecznikkrakow.pl

„Chciałam być blisko książek” – Małgorzata Lebda

Małgorzata Lebda jest jedną z najciekawszych polskich poetek młodego pokolenia. Jest autorką czterech tomików: *Otwarta na 77 stronie* (2006), *Tropy* (2009), *Granice lasu* (2013), *Matecznik* (2016).

Urodziła się w 1985 r. w Nowym Sączu. Dzieciństwo spędziła w chłopskiej rodzinie w Żeleźnikowej Wielkiej, co ma znaczenie w kontekście tematyki jej dwóch ostatnich tomików. Poezja jej wyrasta z krajobrazu wsi Beskidu Sądeckiego, a więc rodzinny dom, przyroda, miód i ule. To wszystko jednak jest dalekie od sielanki, gdyż pojawia się motyw tajemnicy i martwych ciał zwierząt.

W rozmowie z Łukaszem Grzeszczakiem, opublikowanej na łamach *Gazety Wyborczej*, opowiada: [...] *Nasz rodzinny dom sąsiadował z ubojnią. Z jednej strony doświadczyłam pięknych okoliczności przyrody, z drugiej strony istniała ubojnia, do której nocą przywożono zwierzęta w określonym przeciwieństwie. To było przerażające doświadczenie. Żeleźnikowa Wielka położona jest w dolinie, odgłosy zwierząt unosiły się nad całą miejscowością, odbijały się od przeciwległego wzgórza i ze zdwojoną siłą powracały. Pamiętam te straszliwe noce, wypełnione tymi dźwiękami.*

Równie ważną rolę w życiu młodej poetki odegrali rodzice, a w szczególności ojciec, któremu poświęciła ostatni tomik *Matecznik*. Podczas rozmowy z Aleksandrą Byrską i Piotrem Jemioło dla czasopisma *Fragile* wspomina: [...] *Ojciec poświęcał mi dużo uwagi, mówiono na mnie „córka tatuś”, co brzmi może słodko, ale wiązało się z tym, że oczekiwał ode mnie dużo więcej niż od mojego rodzeństwa, takie mam poczucie. Był w tym jakiś taki element – nazwę to – „zimnego chowu”, czyli bycia blisko, ale bez przesadnej czułości. Ta bliskość jednak była, na tyle, na ile silny, ponad pięćdziesięcioletni mężczyzna, zaprawiony w surowości ziemi może ją okazać córce. I to z tej bliskości przyglądam się ojcu w książce i z tej bliskości pozwalam mu w niej mówić. Z pewnością ważne jest jeszcze i to, że ten tom podobnie jak poprzedni nie mógłby powstać, gdyby rodzice żyli, fakt, że wraz z ich odejściem straciłam dzieciństwo, ich historie domagające się opowiedzenia, dom rodzinny w tej postaci, w jakiej go kochałam... To wszystko spowodowało potrzebę mówienia.*

Ostatni tomik autorki szybko się sprzedał, a to w przypadku poezji nieczęsto się zdarza. Dodatkowo został nagrodzony tytułem Krakowskiej Książki Miesiąca, Stypendium im. Stanisława Barańczaka w ramach Poznańskiej Nagrody Literackiej oraz

Nagrodą im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego ORFEUSZ.

W roku 2009 ukończyła studia na kierunku Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Akademii Pedagogicznej w Krakowie. Podczas przeprowadzonej ze mną rozmowy, wspomina: [...] *wyobrażając sobie swoją przyszłość zawodową chciałam być blisko książek. Biblioteka zawsze wydawała mi się miejscem szczególnym, trochę tajemniczym, odrealnionym. W rodzinnej wsi przez wiele lat moje dorastanie, odwiedzałam małą bibliotekę publiczną, która inaczej niż ta szkolna, posiadała w swoich zbiorach książki – nazwijmy to – niewskazane dla mojego wieku. Właśnie ich najbardziej pożądałam. To ona była dla mnie miejscem pierwszych czytelniczych inicjacji, otwarciem na świat. Rozpalała wyobraźnię. Zaś sama decyzja, aby wybrać INiB była decyzją niełatwą, równocześnie dostałam się na religioznawstwo na UJ, a gdzieś z tyłu głowy zawsze chciałam studiować botanikę, czy też zootechnikę. Ostatecznie jednak poszłam za głosem intuicji [...].*

Pięć lat później uzyskała tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie teorii literatury i sztuk audiowizualnych za pracę pt. *Utajona mowa obrazu. Analiza wybranych cykli fotograficznych*. Zawodowo pracuje jako nauczyciel akademicki w Instytucie Nauk o Informacji UP w Krakowie, gdzie realizuje pewną powinność, którą opisuje następująco: [...] *mam osobistą misję, aby inspirować moich studentów do czytania. Nie zmienię całego społeczeństwa, ale uwagę tej niewielkiej grupy młodych ludzi staram się zwracać ku książkom. Nic dziwnego, poetka przyznała, że kupuje coraz więcej książek, a w portfelu ma 4 aktywne karty biblioteczne. Dodatkowo związana jest z miesięcznikiem KRAKÓW i pismem *artPapier*. Należy do Stowarzyszenia Fotograficznego FotoBzik oraz Polskiego Towarzystwa Edukacji Medialnej. Ceni możliwość spotkania z czytelnikami, które opisuje: [...] *Myszę o poezji jako o dialogu z drugim człowiekiem, a najpiękniejsze momenty to te, w których do takiej prawdziwej rozmowy dochodzi. Często są to rozmowy dla mnie bardzo inspirujące. Sama mam wrażenie, że dając coś czytelnikom otrzymuję od nich energię zwrotną.**

Małgorzata Lebda jest osobą o wielu pasjach. Nie tylko poetką, ale i też fotografikiem, ultramaratończykiem i taternikiem. W trakcie odbytej ze mną rozmowy stwierdziła: [...] *każda z tych aktywności jest bardzo inspirująca! Ponadto wszystkie z nich wiąże ze sobą kilka słów: przyjemność, wyzwanie, spełnienie.*

Ludmiła Guzowska

Matecznik sprawy lasu: rozpoznanie

początkowo mówiłem do was jak do zwierząt ale odkąd wasze pytania stały się niewygodne przyglądałem się wam uważniej

pomyślałem że tej z was która jako pierwsza zapyta o sprawy lasu pokażę wszystko dokładnie do samej krwi

matka boska: gipsowy klej

wynosimy ją na werandę mamy tam dobre światło jej głowa rozłamała się na wysokości ust żeby jaka kara boska za to na was nie przyszła

sklejamy matkę boską od dołu szukam odłamków z wężem potem stóp naskórek dłoni twardnieje od schnącego kleju ostatecznie matka boska wygląda przyzwoicie brakuje jej tylko serca i w plecach ma dziurę to tam będę wrzucać ciężkie monety wykradane z niedzielnego płaszcza ojca

czerwiec: krew

zastaję siostrę w kuchni z głową pochyloną nad zlewem z nosa cieknie jej gęsta krew czerwona linia prowadzi przez deski podłogi do wersalki odchyłam jej czoło ścierką przecieram usta

do sieni wchodzi ojciec z pokrzwawionym zajęczym bierze w dłonie twarz mojej siostry widzę jak krew zwierzęcia i krew mojej siostry mieszają się

las: wejście w chłód

w las wychodzimy przed wypuszczeniem krów ojciec odpala klubowego zaciągam się psy wybiegają przodem po chwili w naszym kierunku biegnie sarna dopadają ją na katolickim polu wracają we krwi

za dziołami wchodzimy w chłody bagna podobno to tu topiono partyzantów natrafiamy na gniazdo kani

na werandzie wyciągam ojcu kleszcza spod piersi następne w kolejce są psy

głosy: fragment

wszystkie swoje dzieci poświęciłem ziemi nie mogłem inaczej pamiętać dzień kiedy gałąź sosny rozciąła twój policzek pomyślałem: od tej chwili należysz do lasu

ranę zalałem pszczelim kitem latami obserwowałem gojącą się szramę a kiedy drzazga wędrowała żyłą w kierunku serca zapytałaś: śmierć? pierwszy i ostatni raz słyszałem to słowo z twoich ust

a kiedy przynosiłem na skórce ciemne kleszcze widziałem w twoich oczach dno głębinowej studni scyzorykiem wyciągałaś pajęczaki byłaś przy tym uważna

a kiedy alkohol oddał mi styczniowej nocy to ty wyrwałaś mi biel chciałem nadać ci imię planetoidy mówić ci magdalena

fol. Jakub Ociepa

21 MARCA ŚWIATOWY DZIEŃ POEZJI

Krystyna Szlaga, *Pro memoria*

Ziemia

Powróci
powróci gdziekolwiek będziesz
Stanie wobec ciebie
skalnym obrywem światła
po potopie

Świat się rozproszy
Marzenia zmurszeją
Sny spłoną
Ziemia dzieciństwa
do twarzy twej przywrze
muzyką przestrzeni
czasu karmiącą ręką

Zrozumiesz
Dopiero wtedy zrozumiesz
ciszę na polach bitewnych
spowiedź królewskich kamieni
gniazda z rąk strącone
ciemność depcząca prawdę
płomień wolności
zakrzepy jak owad w bursztynie
milczenie świtów mlecznych

Zobaczysz
Pod powiekami zobaczysz
ziemię dzieciństwa swego
jak twarz wyrzeźbioną w mroku
jak schody do katedry
jak śmiech radosny w sadzie
I uwierzysz
Powróci
Gdziekolwiek będziesz powróci
by urodzić ciebie
po tysiącokroć

Ziemia dzieciństwa –
Twoje słońce

1986

***

To odrzucone
stłamszone
jest żywiołem
nagle spełniającym czyny
których nie dosięgła wyobraźnia

To zatajone
unicestwione
niemożliwe
jest pięknem
najprzejrzystszym

1980

***

Kto zaznał okrucieństwa Życia
i ciało jego poćwiartowane na kawałki
rozrzucone jest –
tęskni do
wspólnoty dobra
wspólnoty piękna
wspólnoty prawdy

Zanurza się we śnie
jak w blasku gwiazd
niewyczerpanym
w dobro
w piękno
w prawdę

A kiedy się zbudzi w ciemności
wyplukiwany przez głąd
i nie stanie się światłem –
zamieni wspólnotę piękną w seks
zamieni wspólnotę prawdy w zysk
zamieni wspólnotę dobra w obojętność

1985

Pamiętaj żeś synem żebraka

Pamiętaj żeś synem żebraka
Choć będą ci wmawiać
Królewski rodowód

Nieuleczalnie samotny
Twoje ciało dzikie
Twoje serce drżące
Twój mózg z waty

Bezsilny władco
Niczego nie możesz ocalić
Wszystko się rozpada

Obcy i pusty
W gorączce idei
W delirium pychy

Nie podnoś lamentu
na gruzach tysiącleci
Nie kryj się przed paszczą tłumu
w klatce metropolii
Ani nie całuj buta mocarstwu
Imperium to błąd
Które imperium przetrwało?

Pamiętaj żeś synem żebraka
W kamieniu zobacz swoje barbarzyństwo
W wodzie cierpliwość
W źródle namiętności
W burzy szaleństwo
W trawie pokorę trwania

Ty
Człowiek pośród korzeni słońca
powitaj górę i ważkę
w godności żebraczej

1989

fol. Grazyna Potoczek

W lutym minęły dwa lata od Jej śmierci (zmarła 27 lutego 2016 r.). W marcu (urodziła się w Krakowie 6 marca 1938 r.) skończyłaby 80 lat... Krystyna Szlaga – bo o niej tu mowa – poetka, dziennikarka radiowa, dramatisarcka i tłumaczka, będąc już na emeryturze rozwinęła swój talent malarski. Jej obrazy były najczęściej wynikiem fantazji, nieokiełzanej wyobraźni... Wzburzone oceany czy nieprzebyte góry, spowite gęstymi burzowymi chmurami. Skąd się brały takie malarskie tematy u nadzwyczaj skromnej i spokojnej kobiety. Ileż to razy trzeba było się naprosić, by zgodziła się na spotkanie autorskie! Pozostawiła po sobie przede wszystkim poezję, które jak pisze prof. Marek Karwala *wyrastają (...)* niemal wyłącznie na *pożywcze przeżycia prywatnych, indywidualnych*. W wierszach zawarła opis nabrzmiewającej rzeczywistości, z którą codziennie jako dziennikarz w sposób szczególnie się stykała. Opisywała ją później niemal codziennie słowem mówionym na antenie Radia Kraków. Zastuchiwałem się w tych mądrych, wyważonych, ale i dosadnych felietonach. Swe poetyckie przesłanie zakodowała w wierszach zgromadzonych w tomach, z których nie wszystkie uchowały się choćby w Bibliotece Jagiellońskiej. Wśród jej poetyckich książek wymienić należy: *Korzeniami w ziemię* (1967), *Dialog* (1970), *Arena* (1978), *Słowo wilka* (1982), *Ziemia* (1986), *W pobliżu* (1990), *Spotkanie z manichejczykiem* (1994), *Wybór wierszy* (1995), *Północ* (1997), *Niebo po lkarze* (2006), *Czas zyskany* (2006), *Poezje wybrane* (2009). Poniżej przypominamy, przy okazji Międzynarodowego Dnia Poezji, kilka Jej wierszy, które niebawem ukażą się w *Almanachu* serii wydawniczej Poeci Krakowa.

(jmp)

CZAS
LITERATURY

nadchodzi

Franciszek Wyspiański – krakowski rzeźbiarz

Jest taki wyjątkowy dom przy ulicy Krupniczej 26, w którym w 1866 r. zamieszkał rzeźbiarz Franciszek Wyspiański. Dwa lata później poślubił córkę właściciela kamienicy Mateusza Rogowskiego, Marię. 15 stycznia 1869 r. przyszedł na świat Stanisław Wyspiański, jeden z najwybitniejszych i najoryginalniejszych artystów epoki polskiego modernizmu. Dzisiaj dom ten nazywa się Domem Józefa Mehoffera i jest jednym z Oddziałów Muzeum Narodowego w Krakowie.

Wspaniale, że Muzeum wystawą **Franciszek Wyspiański – krakowski rzeźbiarz** przypominało sylwetkę nieco zapomnianego już twórcy. *Artysta w każdym calu, utalentowany rysownik i rzeźbiarz, dusza niezależna i rogata. Bliski przyjaciel krakowskiej bohemy owych czasów. Szczęścia nie miał i wywalczyć go nie umiał, nonszalanecją zrażał swoich protektorów, poza tym lubiał bawić się szeroko i tak z wolna podupadała jego pracownia, a on sam odchodził w zapomnienie* – tak charakteryzował go bratanek Witold Wyspiański, syn Antoniego, we wspomnieniach opublikowanych na łamach *Kuriera Zachodniego* w 1927 r. Wystawa prezentuje nieliczne pamiątki po Franciszku, m.in. świadectwo ślubu rodziców, świadectwa szkolne, szkicowniki z rysunkami i notatkami, podania, fotografie, metryki.

Moje zainteresowanie wzbudziło zdjęcie domu Długosza przy ul. Kanoniczej, w którym Franciszek miał pracownię. Gdy zwrócimy uwagę na szczegóły, dojrzymy w oknie postać rzeźbiarza. Na wystawie znajdują się również dwa słynne portrety Franciszka, które namalował syn Stanisław – pierwszy z lat 1894–1895 oraz drugi z 1900 r. Pomysłowo zaaranżowano *Portret zbiorowy dwudziestu przyjaciół Artura Grottgera – artystów i literatów krakowskich, wśród nich ojciec Stanisława Wyspiańskiego, 27 stycznia 1865* (fot. Walery Rzewuski).

W ostatniej sali zaprezentowano odlewy gipsowe, ściany zdobią duże fotografie rzeźb – nagrobnej z cmentarza w Rudawie k. Krakowa, z parku pałacowego w Młoszowej, czy najwspanialszego dzieła artysty – popiersia św. Jana Kantego z kaplicy w kościele św. Anny. Jest też fotografia słynnej figury Matki Bożej z Dzieciątkiem (1867) na tle nieistniejącego już domu przy ulicy Krupniczej. Według legendy Matka Boża ma rysy Marii z Rogowskich Wyspiańskiej. Wiosną 2014 r. zdążyłam jeszcze zobaczyć figurę przy ul. Szujskiego 4, gdyż rok później opuściła to miejsce. Obecnie znajduje się w ogrodzie jednego z ośrodków Caritasu przy ul. Źródlanej.

Wystawę symbolicznie zamyka nekrolog Franciszka Wyspiańskiego. Ekspozycję można oglądać do 30 lipca 2018 r.

Tekst i fotografia: Joanna Muniak

Irena Solska (1877–1958) – genialna aktorka, reżyserka, dyrektorka teatrów, w młodości przejawiała też talent malarski. Naprawdę nazywała się Karolina Flora Solska z domu Poświk, występowała pod pseudonimem Pomian. Żona wybitnego aktora i reżysera Ludwika Solskiego, autorka *Pamiętnika* i *Listów Ireny Solskiej*. Rysunku i malarstwa uczyła się pod kierunkiem matki, malarki Bronisławy Poświkowej, pobierała edukację na pensji Henryki Czarnockiej, a gry aktorskiej uczyła się u aktora Boleśława Leszczyńskiego. Debiutowała w Łodzi pod pseudonimem Irena Górńska w sztuce *Hrabia René* (1896). Na początku kariery trafiła do krakowskiego teatru Tadeusza Pawlikowskiego. Pracowała także we Lwowie, Łodzi, Warszawie, Zagrzebiu, Wilnie, Poznaniu, Legnicy.

Była muzą Witkacego, którą wielokrotnie portretował, a znajomość z nią opisał w młodzieńczej powieści *622 upadki Bunga, czyli demoniczna kobieta*. Utrwalił ją na portretach S. Wyspiański, W. Gerson, Z. Pronaszkiewicz, L. Wyczółkowski, W. Kossak i inni. Dla Jarosława Iwaszkiewicza była symbolem Młodej Polski, a Tadeusz Boy-Żeleński nazwał ją egerią symbolizmu, modernizmu, dekadentyzmu. Leopold Staff twierdził, że jest jedną z tych, które

uczają czczyć kobietę, a zakochany Jerzy Żuławski pisał dla niej sztuki. Podczas okupacji uratowała życie wielu Żydom. „Zagrała” wtedy w „Żegocie” swoją najcięższą i najbardziej niebezpieczną rolę – opiekunki Żydów.

Pamiętnik to nie tylko opis fascynującego życia niezwykłej aktorki, ale także osobistych problemów. Solska w wielu sprawach zachowuje dużą dyskrecję. Warto „odkurzyć” wspomnienia o jednej z najwybitniejszych aktorek w dziejach naszej sceny. Posiadała wszystko – urodę, charyzmę, talent aktorski, wycucie symbolu, głos, którym władała w sposób mistrzowski. Ciężka choroba zmusiła artystkę do opuszczenia sceny.

[Książka dostępna w Filii nr 3, 4, 7, 20, 21, 25, 28, 31, 39, 40, 45, 52, 53, 54 Biblioteki Kraków]

Joanna Muniak

Solska I., *Pamiętnik*, Warszawa: Wydawnictwo Artystyczne i Filmowe, 1978.

GALERIA EKSLIBRISÓW BIBLIOTEKI KRAKÓW

Exlibris Czesława Miłosza (10 x 7 cm) zaprojektował i wykonał Wiesław Osewski (ur. 1949 r. w Augustowie, zam. w Suwałkach) – artysta malarz, grafik, twórca exlibrisów i ilustracji książkowej, ceniony autor rysunków satyrycznych, wieloletni redaktor graficzny tygodnika „Krajobrazy”.

Grafika została zaprojektowana jako wkładka (na drugiej stronie okładki) do publikacji pt. *Czesław Miłosz* (oprac. i red. Zbigniew Fałtynowicz, oprac. graf. Wiesław Osewski, Suwałki 1991 – 28 s.), wydanej w czerwcu przez Suwalskie Towarzystwo Kultury z okazji 80. urodzin noblisty. Zawartość jej stanowiły szkice: Waldemar Smaszcz, *Ciągle trwa ten eon...*, Stanisław Koziara, *Miłosz i inni: wokół nowych przekładów Psalterza w języku polskim*; Tadeusz Budrewicz, *Glosa do „Elegii na kłopoty z polszczyzną”*, Krzysztof Tekielski, *Polszczyzna litewska w „Dolinie Issy”*, Zbigniew Fałtynowicz, *Krasnogruda*. Uzupełniał je materiał (tekstowy i fotograficzny) o pierwszej po pięćdziesięciu latach wizycie Czesława Miłosza na Suwalszczyźnie 22–25 września 1989 roku.

O tym, że publikację tę Czesław Miłosz ceniał, świadczy m.in. to, że

wśród rzeczy, które poeta przywiózł do kraju z ostatniej podróży do Ameryki (13 sierpnia – 5 września 2002 roku), zabrał właśnie ją (pisze o tym Agnieszka Kosińska w swojej książce *Miłosz w Krakowie*, Kraków 2015; zapis z 9 września 2002 r.).

Publikacja *Czesław Miłosz* została wysłana przez wydawcę na adres domowy poety do Berkeley. Nie ma jednak śladu, by Czesław Miłosz formie wykorzystywał w jakiegokolwiek formie zamieszczony w niej i zaprojektowany dla niego exlibris.

Zbigniew Fałtynowicz

**Biblioteka
Kraków**

Biblioteka Kraków

pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3
31-154 Kraków

sekretariat tel. 12 61 89 100 (czynny w godz. 8.00–15.30)

e-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl

Skład i druk: FALL, www.fall.pl, fall@fall.pl

Redakcja: Izabela Ronkiewicz-Bragiel (redaktor naczelna), Paulina Knapik (z-ca redaktora naczelnego), Małgorzata Dzierżymirska, Anna Grychowska, Ludmiła Guzowska, Maria Twardowska-Hadyniak, Małgorzata Kosmala, Krystyna Wicińska-Liwacz, Joanna Muniak, Jolanta Oleksa, Janusz M. Paluch, Maria Mazur-Prokopiuk, Barbara Zajączkowska